

Merita Pajunen

YHDYSKUNTAJÄTEVEDENPUHDISTAMON
YMPÄRISTÖLUPAPROSESSI JA VALITUSMENETTELY

Liiketalouden koulutusohjelma
2016

YHDYSKUNTAJÄTEVEDENPUHDISTAMON YMPÄRISTÖLUPAPROSESSI JA VALITUSMENETTELY

Pajunen, Merita
Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Toukokuu 2016
Ohjaaja: Minna Kuohukoski
Sivumäärä: 77
Liitteitä: 6

Asiasanat: Ympäristöluvat, lupamenettely, jätevedenpuhdistamot, jätevesi, muutoksenhaku, hallintotuomioistuimet

Työssä on perehdytty yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupaprosessiin sekä valitusmenettelyyn lupa-asiassa. Työn teoriaosassa on selvitetty lainsäädännön ja oikeuskirjallisuuden avulla ympäristölupahakemuksen sisällölle asetettuja vaatimuksia. Lisäksi on selvitetty miten lupahakemuksen käsittely lupaviranomaisessa eli aluehallintovirastossa etenee. Varsinaisen ympäristölupaprosessin osalta on myös selvitetty aluehallintoviraston lupapäätöksen rakennetta ja sisältöä.

Ympäristölupapäätös on hallintopäätös ja siitä on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen. Ympäristölupia koskevien valitusten käsittely on keskitetty Vaasan hallinto-oikeuteen. Myös valittaminen Vaasan hallinto-oikeuden antamasta päätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen on mahdollista. Valitusmenettelyn osalta on työssä selvitetty valitukselle asetettuja muotovaatimuksia sekä käsittelyvaiheita oikeusasteissa. Ympäristölupapäätöksistä tehtyjen valitusten käsittely tapahtuu tuomioistuimissa pääsääntöisesti kirjallisesti ja päätökset annetaan neuvottelumenettelyn jälkeen.

Työn tutkimusosassa on yhdeksälle Suomen suurimpiin kuuluvalle jätevedenpuhdistamolle tehdyllä kyselyllä selvitetty niiden 2000-luvun ympäristölupaprosesseja. Kyselyn avulla haluttiin selvittää kuinka monesta annetusta lupapäätöksestä oli 2000-luvulla valitettu hallintotuomioistuihin ja olivatko valitukset johtaneet luvanhakijan kannalta haluttuun lopputulokseen. Saatujen tulosten perusteella valitus Vaasan hallinto-oikeuteen johti osittaiseen muutokseen aluehallintoviraston lupamääräyksiin neljässä tapauksessa yhdestätoista ja kolmesta korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehdystä valituksesta ainoastaan yksi johti muutoksenhakijan kannalta haluttuun lopputulokseen.

Työssä lähdemateriaalina yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristölupaprosessiin liittyen on käytetty Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupaprosesseissa kertynyttä materiaalia sekä päätöksiä. Näiden päätösten pohjalta on tehty työhön päätelmiä yleisesti yhdyskuntajätevedenpuhdistamon lupapäätöksen sekä tuomioistuimien päätösten sisällöstä.

THE PROCEDURES CONCERNING ENVIRONMENTAL LICECES AND APPEALS OF MUNICIPAL WASTEWATER TREATMENT PLANTS

Pajunen, Merita
Satakunta University of Applied Sciences
Data processing training program
May 2016
Supervisor: Minna Kuohukoski
Number of pages: 77
Appendices: 6

Matter word: environmental licenses, licence procedure, wastewater treatment plants, sewage, appeal, administrative courts

This thesis goes the procedures of getting an environmental licence for a wastewater treatment plant and of making an appeal such cases. In the theoretical part of the thesis it has been examined, with the help of the legislation and legal literature, what kind of requirements are necessary to the contents of an application for an environmental licence. In addition, it has been found out how an application is treated by the licence authority, i.e. the Regional Administration Office. Concerning the actual treatment of the environmental licence, also the structure and contents of the decision of the Regional Administration Office to grant the licence have been examined.

The decision to grant an environmental licence is an administrative action from which it is possible to appeal to the Administrative Court. The treatment of appeals concerning environmental liceces has been centralized to the Administrative Court of Vaasa. It is also possible to appeal from a decision granted by the Administrative Court of Vaasa to the Supreme Administrative Court. As to the appeal procedure, the thesis also goes into the formal requirements made upon an appeal and into the stages of its treatment in courts. The appeals made from decisions are made after negotiation.

In the research part of the thesis, an enquiry concerning the environmental licence procedures in the 2000s was sent to nine of the biggest wastewater treatment plants in Finland. The target of the survey was to find out the number of appeals to administrative courts against the decisions made in the 2000s and whether the appeals led to the result desired by the applicant. The outcome of the survey was that an appeal made to the Administrative Court of Vaasa led to a partial change in the licence regulations of the regional administrative office in four cases out of eleven, and only one appeal out of three made to the Supreme Administrative Court led to the result desired by the applicant.

In the thesis, material and decisions accrued in the environmental licence procedures of the Luotsinmäki central wastewater treatment plant Of Porin Vesi were used as references. Conclusions concerning the contents of licence decisions of municipal wastewater treatment plants and of courts were drawn based on these decisions.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	OPINNÄYTETYÖN KUVAUS	8
2.1	Työn teoreettinen viitekehys	9
2.2	Tutkimusmenetelmät	10
2.2.1	Oikeudellinen tutkimus	11
2.2.2	Case-tutkimus	12
2.2.3	Kyselytutkimus	12
2.2.4	Työssä käytettävät tutkimusmenetelmät	13
3	YMPÄRISTÖLUPA	14
3.1	Ympäristölupaviranomaiset ja niiden toimivallan jako	15
3.2	Ympäristölupahakemus	16
3.2.1	Lupahakemuksen sisältö	16
3.2.2	Lupahakemuksessa ilmoitettavat liitetiedot	19
3.2.3	Jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupahakemuksen sisältö	22
3.3	Ympäristölupahakemuksen käsittely AVI:ssa	22
3.3.1	Käsittelyvaiheet	23
3.3.2	Lupaharkinta	26
3.4	Ympäristölupapäätös	27
3.4.1	Ympäristölupapäätöksen rakenne	27
3.4.2	Ympäristölupapäätöksen lupamääräykset	29
4	YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖKSEN VALITUSMENETTELY	35
4.1	Muutoksenhaun edellytykset	36
4.1.1	Valitusoikeus	36
4.1.2	Valituskelpoisuus	37
4.2	Valituksen vireille tulo	37
4.2.1	Valitusosoitus	37
4.2.2	Valitusaika	39
4.2.3	Valituksen muotovaatimukset	39
4.3	Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristölupapäätöksen valitukset 2000-luvulla	40
4.4	Valituksen käsittely	44
4.4.1	Asianosaisen kuuleminen	45
4.4.2	Viranomaisen kuuleminen	46
4.4.3	Suullinen käsittely	46
4.4.4	Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupapäätöksen valituksen käsittely oikeusasteissa	47

4.5	Päätöksen tekeminen valitusasiassa	48
4.5.1	Päätöksen tekeminen.....	49
4.5.2	Päätöksen sisältö ja perustelut	50
4.5.3	Oikeusasteiden päätösten sisältö jätevedenpuhdistamon ympäristölupaan liittyvässä valitusasiassa.....	52
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO	53
6	LOPPUTULOKSEN ARVIOINTI	55
	LÄHTEET	57
LIITE 1	Luettelo lupahakemuksen lisätiedoista	
LIITE 2	Ympäristölupahakemus	
LIITE 3	Hakemus toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan tarkastamiseksi	
LIITE 4	Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupahakemuksen liitteet	
LIITE 5	Ympäristölupapäätöksen sisältö	
LIITE 6	Kysely-kaavake	

SYMBOLI- JA TERMILUETTELO

AVI	Aluehallintovirasto
AVL	Jätevedenpuhdistamon asukasvasteluku
BHK _{atu7}	Jäteveden sisältämän biologisesti happea kuluttavan aineksen selvittämiseen käytettävä määrittäysmenetelmä, jossa selvitetään kuinka paljon happea jätevesi kuluttaa 7 vuorokauden aikana vakiona pidettävissä olosuhteissa. Määrittäyksessä jäteveteen lisätään allyyliotiourealiuosta (atu) estämään jätevedessä tapahtuvaa nitrifikaatiota.
COD _{Cr}	Jäteveden sisältämän kemiallisesti happea kuluttavan aineksen selvittämiseksi käytettävä määrittäysmenetelmä, jossa hapettimena käytetään dikromaattia.
ELY-keskus	Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
RN:o	Kiinteistön rekisterinumero
YVA-menettely	Ympäristövaikutusten arviointi menettely

1 JOHDANTO

Perustuslain (731/1999) mukaan kaikilla on yhtäläinen vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä. Julkisen vallan tehtävänä on pyrkiä turvaamaan kaikille oikeus terveelliseen ympäristöön sekä mahdollisuus osallistua elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. (Perustuslaki 1999, 20§.)

Työssä selvitetään ympäristölainsäädäntöä ympäristölupavelvollisuuteen ja sen hakemiseen ja myöntämiseen liittyvin osin. Ympäristölupaprosessia tarkastellaan nimenomaisesti yhdyskuntajätevedenpuhdistamon näkökulmasta. Työn tilaajana toimii Porin Vesi, jonka Luotsinmäen keskuspuhdistamon toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan määräaikainen tarkastusmenettely on parhaillaan käynnissä. Työn tavoitteena on lisätä ympäristölupaprosessin tuntemusta tulevia ympäristöluvan tarkastusmenettelyjä ajatellen.

Työssä perehdytään yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupaprosessia sääntelevään lainsäädäntöön sekä lupaviranomaisen toimintaan ympäristölupaprosessissa. Normaalin ympäristölupaprosessin lisäksi työ keskittyy selvittämään valitusmenettelyä myönnetyn ympäristöluvan osalta. Valitusprosessissa perehdytään hallinto-oikeuden sekä korkeimman hallinto-oikeuden toimintaan ja käsittelytapoihin ympäristölupien osalta.

Työssä keskitytään selvittämään valitusprosessin mahdollisia hyötyjä valittajan näkökulmasta. Tarkoituksena on selvittää onko hakijalle hyötyä muutoksenhausta hallintotuomioistuimiin ja muuttuvatko muutoksenhaun kohteena olevat ympäristölupapäätöksessä määrätty lupaehdot ja vaatimukset tuomioistuimissa. Vertailupuhdistamoina työssä ovat Espoon Suomenojan puhdistamo, Helsingin Viikinmäen jätevedenpuhdistamo, Kotkan Mussalon jätevedenpuhdistamo, Lahden jätevedenpuhdistamo, Oulun Taskilan jätevedenpuhdistamo, Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamo, Tampereen Viinikanlahden jätevedenpuhdistamo, Turun Kakolanmäen jätevedenpuhdistamo ja Vaasan jätevedenpuhdistamo. Työssä hyödynnetään Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon aiemmista ympäristölupaprosesseista kertynyttä aineistoa. Työn teettäjän tarkoituksena on hyödyntää saatuja tuloksia valitusprosessi-

en menestymisen osalta harkitessaan mahdollisesti tulevien ympäristölupapäätösten osalta valitusmenettelyyn ryhtymistä.

2 OPINNÄYTETYÖN KUVAUS

Työssä perehdytään yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupaprosessia sääntelevään lainsäädäntöön sekä lupaviranomaisen toimintaan ympäristölupaprosessissa. Normaalin ympäristölupaprosessin lisäksi työssä selvitetään valitusmenettelyä myönnetyn ympäristöluvan osalta. Valitusprosessissa perehdytään hallinto-oikeuden sekä korkeimman hallinto-oikeuden toimintaan ja käsittelytapoihin ympäristöluvista tehtyjen valitusten osalta.

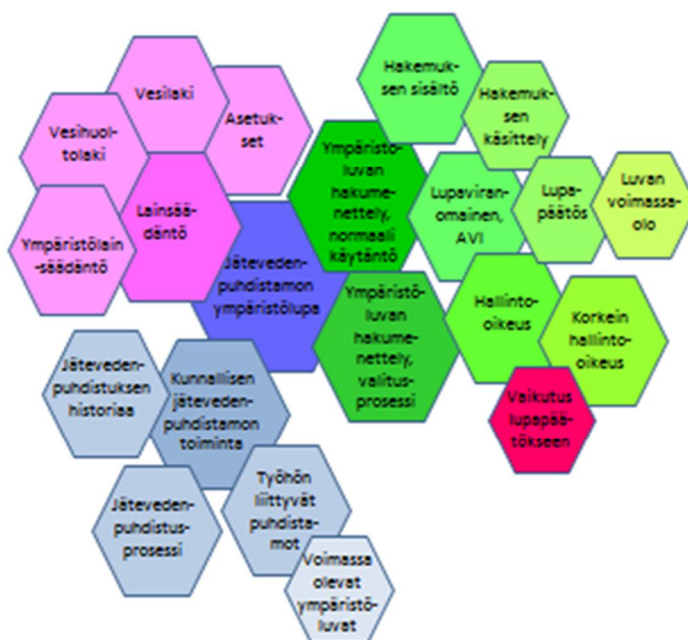
Työssä keskitytään selvittämään valitusprosessin mahdollisia hyötyjä valittajan näkökulmasta. Tarkoituksena on selvittää onko hakijalle hyötyä valittamisesta ja muuttuvatko määrätyt lupaehdot ja vaatimukset oikeusistuimissa. Vertailupuhdistamoina työssä ovat Espoon Suomenojan jätevedenpuhdistamo, Helsingin Viikinmäen jätevedenpuhdistamo, Kotkan Mussalon jätevedenpuhdistamo, Lahden jätevedenpuhdistamo, Oulun Taskilan jätevedenpuhdistamo, Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamo, Tampereen Viinikanlahden jätevedenpuhdistamo, Turun Kakolanmäen jätevedenpuhdistamo ja Vaasan Pättin jätevedenpuhdistamo.

Opinnäytetyö tulee vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

- Mitkä lait ja miten säätelevät yhdyskuntajätevedenpuhdistamon toimintaa?
- Millainen on yhdyskuntajätevedenpuhdistamon normaali ympäristöluvan hakuprosessi?
- Mitä asioita huomioidaan määritettäessä normaalinhakuprosessin mukaisesti uutta ympäristölupaa yhdyskuntajätevedenpuhdistamolle?
- Miten myönnetystä ympäristöluvasta voi valittaa?
- Onko valitusprosessista hyötyä valittajalle?

2.1 Työn teoreettinen viitekehys

Ympäristölupahakemus tehdään ympäristönsuojelulaissa tai –asetuksessa määrätyle lupaviranomaiselle joko aluehallintovirastolle (jäljempänä AVI) tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Näiden keskinäisestä toimivallasta säädetään ympäristönsuojeluasetuksessa. Kuitenkin, jos haettavaan lupaan liittyy sekä vesilakiin että ympäristönsuojelulakiin liittyviä tekijöitä, on hakemusta käsittelevänä viranomaisena aina AVI. Ympäristölupaviranomainen tiedottaa vireille tulleesta hakemuksesta kuullutuksella. Tämän jälkeen viranomaiset voivat antaa hakemuksesta lausuntoja sekä asianosaiset tai hankkeen vaikutuspiirissä olevat asukkaat voivat tehdä muistutuksia. Lupaviranomainen kuulee hakijaa muistutusten ja lausuntojen osalta. Tätä seuraa lupaharkinta, minkä jälkeen lupaviranomainen tekee päätöksen luvan myöntämisestä. Ympäristölupapäätöksestä voi valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. (Ympäristöhallinnon www-sivut, 2016.)

Kuvio 1. Työn teoreettinen viitekehys

Työn keskiössä tulee olemaan yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristöluvan hakuprosessi. Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon toiminta perustuu lainsäädännön asettamiin velvoitteisiin, joihin perustuu myös velvoite ympäristöluvan haulle. Työn teoriaosassa käsitellään tätä lainsäädäntöä niiltä osin kuin se liittyy yhdyskuntajäteveden puhdistukseen.

Keskeisimpänä teoriaosuuden asiakokonaisuutena käsitellään varsinaista yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristöluvan hakumenettelyä ympäristölupaviranomaisessa ja siihen liittyvien viranomaisten toimintaa. Tässä osuudessa selvitetään AVI:n toimintaa ympäristöluvan käsittelyssä sekä lupapäätökseen vaikuttavia säädöksiä ja ohjeistuksia. Esimerkiksi valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä (888/2006) sisältää vähimmäistavoitteet puhdistamoiden puhdistusteholle eri aineiden osalta. Myönnetystä luvasta voi valittaa Vaasan hallinto-oikeuteen sekä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Teoriaosassa selvitetään valitusmenettelyä sekä valitusten käsittelyä tuomioistuimissa.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Käytettävän tutkimusmenetelmän valinta riippuu työn tavoitteesta ja sen saavuttamiseen tarvittavista keinoista. Tutkimusmenetelmät voidaan jakaa karkeasti kvantitatiivisiin eli määrällisiin ja kvalitatiivisiin eli laadullisiin menetelmiin. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 135.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa käsitellään tutkittavan kohteen mitattavia ja numeerisesti ilmaistavia ominaisuuksia. Kvantitatiivisen tutkimuksen keskeinen ominaisuus on näin ollen kohteen kuvaaminen määrin, paljouksin ja numeroin. Kvantitatiivisen tutkimuksen tuloksena saadaan selville missä määrin tiettyä ominaisuutta ilmenee vertailukohteissa. Jos saatuja kvantitatiivisen tutkimuksen tuloksia halutaan vertailla keskenään, on kohteiden oltava samanlaatuisia sekä samoin perustein mitattavissa olevia. (Anttila 2006, 233.)

Kvalitatiivisen tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, mitä laadulla kulloinkin tarkoitetaan ja miten ne käsitetään merkityksinä. Laadullisen tutkimuksen keskiössä on

ilmiön ymmärtäminen, selittäminen, tulkinta ja soveltaminen käytäntöön. Olennaista on, että useimmissa tapauksissa laadullisen tutkimuksen tuloksiin vaikuttaa tutkijan mielenkiinto käsiteltävään asiaan. (Anttila 2006, 275-276.)

Kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia tutkimusmenetelmiä ei voida täysin pitää toistensa vastakohtina sillä esimerkiksi laadullista ilmiötä voidaan kuvata myös määrin ja numeroin. Tutkimuksissa voidaankin käyttää molempia tutkimusmenetelmiä toisiaan täydentävinä. (Anttila 2006, 231;275.) Käytettäessä menetelmiä toisiaan täydentävinä voidaan esimerkiksi kvalitatiivista menetelmää käyttää kvantitatiivisen tutkimuksen esikokeena tai toisaalta menetelmiä voidaan käyttää rinnakkain. Myös kvantitatiivinen vaihe voi edeltää kvalitatiivista osuutta. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 136-137.)

2.2.1 Oikeudellinen tutkimus

Oikeudellisen tutkimuksen keskeisimpiä osa-alueita ovat lainoppi, oikeushistoria, oikeussosiologia ja vertaileva oikeustiede. Näistä lainoppi eli oikeusdogmatiikka on yleisin käytetty tutkimusmuoto. Siinä tutkimus rakentuu voimassa olevien oikeuslähteiden varaan ja näitä käytetään tutkimuksessa etusija- ja käyttöjärjestyssääntöjen osoittamassa järjestyksessä. Lainopin tarkoituksena on selvittää kuinka todellisessa tilanteessa tulisi toimia voimassa olevan lainsäädännön ja oikeuden mukaan. Lainoppi onkin ensisijaisesti lainsäädännön ja oikeuskäytännön selvittämistä ja sitä kutsutaan tulkittamiseksi. Toisena lainopin keskeisenä tehtävänä on tutkimuskohteen voimassa olevan oikeuden jäsentäminen eli systematisointi. Se pyrkii luomaan ja kehittämään oikeudellisia käsitejärjestelmiä. Näiden avulla voidaan voimassa olevaa oikeutta tulkita. (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2010, 19-20.)

Oikeudellisen tutkimuksen keskeisimpiä tutkimusmenetelmiä ovat sisällöllinen erittely eli tekstianalyysi ja empiiriset tutkimusmenetelmät. Tutkittaessa oikeusnormia on keskeisessä asemassa tekstianalyysi. Tällöin lain epämääräiseksi jäävä sisältö pyritään selventämään tulkinnalla. Tehdylle tulkinnalle pyritään löytämään perustelut oikeusjärjestykseen liittyvistä systemaattisista näkökohdista tai kyseisen oikeussäännön tarkoituksesta. Empiirinen tutkimusmenetelmä voidaan jakaa laadulliseen ja

määrälliseen tutkimukseen. Laadullista tutkimusta käytetään kun lainopin havaintojoukko on melko suppea. Määrällisen tutkimuksen menetelmiä käytetään, kun havaintojoukko on laaja eikä siitä saada tutkimuksen kannalta merkityksellisiä seikkoja irti laadullisen tutkimuksen menetelmin. Laadullinen ja määrällinen tutkimus eivät pois sulje toisiaan. (Husa, Mutanen & Pohjolainen 2010, 25-26.)

2.2.2 Case-tutkimus

Case-tutkimuksen tarkoituksena on analysoida nykyistä tapahtumaa tai toimintaa tietyssä ympäristössä. Se on hyödyllinen tutkimusmenetelmä haluttaessa taustainformaatiota sekä selvittäessä ilmiöön vaikuttavia oleellisia tekijöitä, prosesseja ja vuorovaikutussuhteita. Case-tutkimuksessa keskitytään ensisijaisesti antamaan selityksiä tutkimuskohteesta. Case-tutkimuksessa henkilöstön osallistuminen tutkimukseen ei ole välttämätöntä vaan tutkimus voidaan suorittaa käyttämällä esimerkiksi laajaa arkistomateriaalia määrällisen analyysin pohjalta. Huomioitavaa on että case-tutkimuksen tarkoituksena ei ole luoda yleisiä näkemyksiä eikä sen tulokset ole yleistettävissä. (Anttila 2006, 286-287.)

Tyypillisiä case-tutkimuksen vaiheita ovat alkuvaiheen tutkimustavoitteen määrittäminen. Tällöin mietitään ennalta mitä piirteitä, yhteyksiä ja prosesseja halutaan tutkia. Tämän jälkeen laaditaan tutkimussuunnitelma, missä selvitetään miten tutkittavat kohteet valitaan ja mistä tarvittavaa lähdeaineistoa on löydettävissä. Varsinaisessa työskentelyvaiheessa kerätään haluttu aineisto ja sen sisältämä informaatio pyritään järjestämään mahdollisimman hyvin tutkimuskohdetta kuvaavaan muotoon. Lopuksi laaditaan raportti tutkimustuloksista sekä suoritetaan niiden merkitsevyyden tarkastelu. (Anttila 2006, 288.)

2.2.3 Kyselytutkimus

Tutkimusaineistoa voidaan kerätä kysely-tutkimuksella. Siinä tutkimusaineistoa kerätään standardoidusti ja kyselyn kohdehenkilöt muodostavat otannan tai näytteen tietystä perusjoukosta. Kyselytutkimuksella saatu aineisto käsitellään tyypillisesti kvantitatiivisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 193-194.)

Kyselytutkimus mahdollistaa laajan tutkimusaineiston keräämisen. Kyselyllä voidaan tavoittaa joko laaja otanta henkilöitä tai kysyä useita asioita. Kyselytutkimus on menetelmänä tehokas. Hyvin suunnitellun kyselyn tulokset voidaan analysoida melko vaivattomasti olemassa olevien ohjelmistojen avulla. Kyselytutkimuksen haittana on, ettei vastaajien sitoutumisesta ja vastausten laadusta ole varmaa tietoa. Haitaksi saat-
taa myös nousta vastaamattomuus eli kato. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 195-196.)

Kyselytutkimus voidaan suorittaa joko posti- ja verkkokyselynä tai kontrolloituna kyselynä. Posti- ja verkkokyselyssä kyselylomake lähetetään kohdehenkilöille, jotka vastaavat kyselyyn ja palauttavat vastaukset lomakkeen mukana toimitetussa vastauskuoressa. Kontrolloidussa kyselytutkimuksessa tutkija jakaa henkilökohtaisesti kyselykaavakkeen ja kertoo samalla kyselyn tarkoituksesta. Toisaalta tutkija voi myös noutaa postitse lähetetyt kyselykaavakkeet henkilökohtaisesti. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 196-197.)

Kyselyllä voidaan kerätä tietoa tosiasioista, käyttäytymisestä ja toiminnasta, tiedoista, arvoista, asenteista tai uskomuksista, käsityksistä ja mielipiteistä. Kyselyn kysymykset voivat olla joko monivalinta- tai avoimia kysymyksiä. Monivalintakysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja valitsee itselleen sopivimman vaihtoehdon. Avoimissa kysymyksissä tutkija esittää ainoastaan kysymyksen ja jättää tyhjää tilaa vastausta varten. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 197-199.)

2.2.4 Työssä käytettävät tutkimusmenetelmät

Selvitettäessä yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupaprosessiin sekä valitusmenettelyyn liittyvää lainsäädäntöä käytetään työssä oikeudellisen tutkimuksen menetelmiä. Voimassa olevaa lainsäädäntöä pyritään tulkitsemaan työssä lainopillisin keinoin. Toisaalta työn empiriaosassa selvittäessä yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristöluvista tehtävien valitusten kannattavuutta, käytetään sekä kvantitatiivisen tutkimuksen periaatteita että kvalitatiivista case-tutkimusta. Tarkoituksena

on selvittää 2000-luvulla annettujen ympäristölupapäätösten valitusprosesseja määriteltyjen puhdistamoiden osalta.

Kvantitatiivisessa osuudessa selvitetään tehtyjen valitusten kokonaismääriä sekä selvitetään kuinka moni niistä määrällisesti on johtanut muutokseen valitusprosessin eri vaiheissa. Selvityksen perusteella saadaan kokonaiskuva siitä kuinka monessa tapauksessa ympäristöluvasta tehty valitus johtaa jonkinlaiseen muutokseen ympäristöluvan ehdoissa tai mahdollisissa lupamääräyksissä.

Case-tutkimuksen avulla on tarkoitus tutkia syvällisemmin yksittäisten valitusprosessien vaiheita. Case osuudessa selvitetään, millaisista annettuun ympäristölupaan liittyvistä asioista on valituksia jätetty Vaasan hallinto-oikeudelle. Samalla selvitetään tarkemmin millaisten valitusperusteiden osalta valitusprosessi on johtanut muutokseen oikeusasteissa ja millaisten osalta taas ei. Tutkimuksella pyritään selvittämään onko näissä käytännöissä nähtävissä jonkinlaista yhdenmukaisuutta. Lisäksi case-tutkimuksen avulla selvitetään yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupaproessin sekä valitusmenettelyn kulkua ja päätöksen sisältöä. Lähdemateriaalina tässä osassa työtä käytetään Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupaprosesseista kertynyttä aineistoa.

Tutkimusmateriaalia tullaan keräämään kohdepuhdistamoille lähetettävällä kyselyllä. Kohdepuhdistamoiden yhteyshenkilöille lähetetään sähköpostilla lyhyt kysely aiheesta.

3 YMPÄRISTÖLUPA

Ympäristölupaa tulee hakea toiminnalle, joka saattaa aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa. Lupavelvollisuus voi määräytyä joko luetteloperusteella tai vaikutusperusteella. Luetteloperuste tarkoittaa ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla yksilöityä toimintaa. Lain liitteessä 1 on esitetty tarkka luettelo ympäristölupavelvollisista toimista. Vaikutusperusteinen lupavelvollisuus määräytyy taas sen mukaan, minkälaisia ympäristövaikutuksia toiminnasta aiheutuu. Lupavelvollisuuden selvit-

täminen kuuluu toiminnanharjoittajan vastuulle. Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupavelvollisuus määräytyy luetteloperusteen mukaan. Yhdyskuntajätevedenpuhdistamolla tulee olla voimassa oleva ympäristölupa, kun sillä käsitellään yli 100 henkilön jätevesiä. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 27§; Hollo 2009, 456.)

3.1 Ympäristölupaviranomaiset ja niiden toimivallan jako

Ympäristölupia käsitteleviä viranomaisia ovat valtion ympäristölupaviranomaisena toimiva AVI sekä kunnan ympäristösuojeluviranomainen. Laissa määritellään ympäristöviranomaisten toimivallan jako. AVI:n ratkaistavaksi kuuluvat sellaiset ympäristölupahakemukset, joissa toiminta on ympäristövaikutuksiltaan merkittävää ja toiminnan laatu ja luonne huomioitaessa asian ratkaiseminen AVI:ssa on perusteltua. Jos toiminta vaatii lupaa sekä ympäristönsuojelulain että vesilain nojalla, on AVI lupahakemusta käsittelevä viranomainen. Sen ratkaistavaksi kuuluvat myös vesistön pilaantumista aiheuttavat hankkeet, jotka eivät ole vesilain (587/2011) mukaan luvanvaraisia. AVI toimii lupaviranomaisena niissä tilanteissa, joissa toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset kohdistuvat useamman kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimialueelle tai kun kyseessä oin sotilaskäyttöön tarkoitettu toiminta. Lupa-asian käsittelyyn liittyessä maaperän tai pohjaveden puhdistamiseen liittyvä asia, kuuluu toimivalta ympäristölupa-asiassa AVI:lle. Muissa kuin edellä mainituissa tapauksissa ympäristölupaviranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 21§;27§;34§.) Tarkemmat rajat ympäristölupaviranomaisten toimivallalle on määritetty valtioneuvoston asetuksessa ympäristönsuojelusta (713/2014).

Lupaviranomaisen alueellinen toimivalta määritellään toiminnan sijaintipaikkakunnan mukaisesti (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 37§). AVI jakaantuu viiteen alueellisesti toimivaan yksikköön, joita ovat Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Pohjois-Suomi, Länsi- ja Sisä-Suomi, Lounais-Suomi ja Lappi. Ympäristölupahakemuksia käsitteleviä yksiköitä näistä ovat ainoastaan Etelä-Suomi, Pohjois-Suomi sekä Länsi- ja Sisä-Suomi. Lounais-Suomen AVI:n alueen ympäristölupien käsittely on keskitetty Etelä-Suomen AVI:in ja Lapin alueen ympäristölupa-asiat käsitellään Pohjois-Suomen AVI:ssa. (Aluehallintoviraston www-sivut 2016.)

Ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 1 mukaisesti yhdyskuntajätevesiä käsittelevän laitoksen tulee hakea ympäristölupaa jätevesien käsittelylle ja johtamiselle vesistöön, kun laitoksella käsitellään asukasvasteluvultaan (jäljempänä AVL) vähintään 100 henkilön jätevesiä (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, liite1). Valtioneuvoston ympäristönsuojelusta antaman asetuksen mukaan tämän kaltaisten yhdyskuntajätevesiä käsittelevien laitosten ympäristölupaviranomaisena toimii AVI (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 713/2014, 1§).

3.2 Ympäristölupahakemus

Ympäristölupahakemus tehdään lupaviranomaiselle kirjallisena joko vapaamuotoisena tai käyttämällä AVI:n verkkosivuilta löytyvää kaavaketta. AVI:lle lupahakemus tulee tehdä sekä paperikopiona että sähköisenä. Pääsääntöisesti lupahakemus tulee tehdä vähintään kolmena kappaleena ja tarvittaessa hakemusasiakirjoista tulee toimittaa lisäkappaleita. Lisäkappaleita tarvitaan yleensä niissä tapauksissa, joissa toiminnan vaikutukset ulottuvat useamman kunnan alueelle. Viranomaisen tarvitsee hakemuskopioita kuuluttamista ja lausuntopyyntöjä varten. Lupahakemuksen laatijalla tulee olla riittävästi asiantuntemusta asiakirjan laatimiseen. Toiminnanharjoittajalla katsotaan yleensä olevan riittävä tuntemus hakemuksen laatimiseen. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 39§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 194-195.)

Ympäristölupahakemuksessa tulee esittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset selvitykset toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista. Laajemmat erillisselvitykset voidaan liittää hakemuksen liitteeksi. Ympäristönsuojeluasetus (713/2014) määrittelee lupahakemuksen tarkemman sisällön. (Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 194-195.)

3.2.1 Lupahakemuksen sisältö

Kaikkien lupahakemusten tulee sisältää tietyt tiedot riippumatta onko kyseessä uudelle toiminnalle haettava ympäristölupa vai onko kyseessä olemassa olevan ympä-

ristöluvan tarkastus. Hakemuksessa tulee yksilöidysti esittää ympäristöluvan hakijan yksilöinti- ja yhteystiedot sekä laitoksen nimi, toimiala ja sijaintipaikkakunta. Tiedoissa on hyvä esittää mm. posti- ja sijaintiosoitteet sekä puhelinnumero ja sähköpostiosoite. Hakijan yhteystiedoista tulee myös ilmetä yhteyshenkilön nimi. Ympäristölupahakemuksesta tulee ilmetä myös aiottu toiminnan aloittamisajankohta sekä määräaikaista lupaa haettaessa toiminnan lopettamisajankohta. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 195.)

Laitoksesta ja sen toiminnasta selvitetään lupahakemuksessa kiinteistötiedot sekä selvitys alueella sijaitsevasta toiminnasta ja niiden haltijoista. Kiinteistön osalta tulee hakemuksessa ilmoittaa nimi, kiinteistötunnus tai RN:o sekä kunta ja kylä. Jos lupahakemus ei koske kaikkia alueella sijaitsevia toimintoja, tulee nämä eritellä lupahakemuksessa. Hakemukseen liitetään kartta kiinteistöstä. Toiminnan sijaintipaikan osalta tulee selvittää sen sijoittuminen ympäröivään ympäristöön nähden. Tässä selvityksessä tulee esittää ympäröivän alueen kaavoitustilanne liittämällä hakemukseen joko asema-, seutu-, maakunta- tai yleiskaava. Lisäksi on esitettävä selvitys naapuri-kiinteistöjen asutuksesta ja muusta maankäytöstä. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 195-196.)

Hakemustiedoissa kerrotaan yleiskuvaus toiminnasta, johon ympäristölupaa haetaan. Yleiskuvauksesta ilmenee toiminnan taustatiedot, joita mm. ovat olemassa olevat luvat sekä aikaisempi toiminta. Hakemukseen liittyvää toimintaa kuvataan lyhyesti ja esitetään olennaisimmat siitä aiheutuvat päästöt sekä niiden vaikutukset ja vaikutusalue. Hakemukseen tulee laatia erikseen tiivistelmä, joka toimitetaan yleisölle. Tiivistelmästä tulee ilmetä keskeisimmät tiedot lupahakemuksen sisällöstä. Yleiskuvauksen lisäksi tulee lupahakemuksessa selvittää toiminnan tuotantoa, prosesseja, laitteistoja, rakenteita sekä niiden sijaintia. Tarkempi selvitys voidaan liittää hakemuksen liitteeksi, jolloin varsinaisessa lupahakemuksessa nämä tiedot voidaan selvittää suppeammin. Aiotun toiminnan laatu määrittelee selvityksen sisällön. Teollisessa toiminnassa selvitetään päätuotteet, raaka-aineet ja mahdolliset sivutuotteet. Lisäksi tulee ilmoittaa varastoitavien polttoaineiden, kemikaalien, raaka-aineiden sekä tuotteiden varastointimäärät. Eläinsuojien osalta ilmoitetaan eläinten määrä lajeittain.

Tuotantolaitoksen osalta selvitetään prosessi pääperiaatteineen sekä rakenteet ja käytettävät laitteet. Selvitykseen on hyvä liittää prosessikaavio sekä asemakartta. Myös suunniteltu tuotantokapasiteetti ja tuotannon maksimimäärä tulee ilmoittaa selvityksessä. Olemassa olevan tuotannon osalta ilmoitetaan tuotteiden ja raaka-aineiden määrät viimeisen viiden vuoden ajalta. Tuotantokuvauksessa ilmoitetaan myös vuotuinen käyntiaika ja selvitetään mahdolliset vaihtelut kausi- tai vuorokausitasolla. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 196.)

Lupahakemuksessa on selvitettävä toiminnasta aiheutuvien päästöjen laatu sekä määrä veteen, ilmaan ja maaperään. Syntyvien päästöjen osalta tulee esittää purku- tai päästöpaikka mieluiten karttaan merkittynä. Jätevesipäästöjen osalta on selvitettävä purkuvesistöön johdettava jätevesimäärä eri jätevesijakeet erikseen lajiteltuina. Jätevesien osalta tulee myös esittää sen sisältämien aineiden määrät sekä mg/l että kg/d ennen ja jälkeen jätevesien käsittelyn. Lisäksi kunkin aineen osalta tulee ilmoittaa sen kuormitus tuoteyksikköä kohden esim kg/t tuotetta. Myös jätevesien käsittelyllä saavutettu puhdistusteho tulee ilmoittaa. Tarkemmin ilmoitettavat aineet on listattu ympäristönsuojeluasetuksen (719/2014) liitteessä 1. Ilmaan syntyvien päästöjen osalta tulee selvittää eri yhdisteiden ilmaan kohdistuva keskimääräinen vuosipäästö sekä suurin vuosipäästö, tuntipäästö ja keskimääräinen ominaispäästö. Savukaasuista ilmoitetaan keskimääräiset pitoisuudet sekä suurimmat hetkelliset pitoisuudet. Pölyn leviämistä tulee hakemuksessa selvittää tarvittaessa mallitarkastelun avulla. Maaperään kohdistuvien päästöjen osalta selvitetään niiden laatu ja määrä sekä mahdolliset suojatoimenpiteet. Lupahakemuksessa on selvitettävä myös toiminnasta aiheutuva mahdollinen melu- ja värinähaitat. Toiminnassa syntyvistä jätteistä ja jätelain 5§:n mukaisista sivutuotteista tulee ilmoittaa niiden määrä ja ominaisuudet. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 196-197.)

Lupahakemukseen tulee liittää selvitys toiminnan ympäristövaikutuksista. Selvityksestä tulee ilmetä mahdollisesta aiemmasta toiminnasta saadut tarkkailutulokset. Lisäksi tulee selvittää arvio toiminnan vaikutuksista ilmaan, pinta- ja pohjavesiin, ihmisten terveyteen, yleiseen viihtyvyyteen, luontoon sekä maa- ja vesialueiden käyt-

töön. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 197.)

Lupahakemuksessa selvitetään toiminnan rajanaapurit sekä muut asianosaiset, joihin toiminta saattaa vaikuttaa. Sijaintipaikan naapurikiinteistöistä tulee ilmoittaa nimi, kiinteistötunnus, kunta, kylä sekä omistaja ja tämän osoite. Tarvittaessa tulee myös ilmoittaa muiden lähialueella sijaitsevien kiinteistöjen tiedot, jos toiminnasta aiheutuu häiritsevää melua, haju- tai pölyhaittaa tai muita haitallisia ilmapäästöjä. Toiminnasta aiheutuessa vesistöpäästöjä on selvitettävä rantakiinteistöjen sekä vesialueiden omistajat kiinteistö-, kunta-, kylä- ja omistajatietoineen. Hakemukseen tulee liittää kartta kyseisistä kiinteistöistä. Näiden lisäksi tulee selvittää vaikutusalueella toimivat ammattikalastajat. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 197.)

Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa erinäisiä lisätietoja, jotka riippuvat toiminnan luonteesta, laadusta, laajuudesta sekä ympäristövaikutuksista. Tällaisia tarvittavia lisätietoja ovat esimerkiksi tiedot ympäristön laadusta. Yksityiskohtaisempi luettelo lupahakemukseen mahdollisesti tarvittavista lisätiedoista on esitetty liitteessä 1. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 197.)

3.2.2 Lupahakemuksessa ilmoitettavat liitetiedot

Varsinaisten lupahakemustietojen lisäksi on yleensä tarpeen liittää erinäisiä lisäselvityksiä lupahakemuksen liitteiksi. Lupahakemukseen liitetään kopiot muista toimintaa koskevista myönnettyistä luvista sekä toimintaan liittyvät muut sopimukset kuten esimerkiksi sopimus yleiseen tai toisen viemäriin liittymisestä ja jätevesien johtamisesta tähän. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 4§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 200.)

Lupahakemuksen liitteinä esitetään tarpeelliset kartat ja prosessikaaviot. Ensinnäkin hakemukseen liitetään mittakaavaltaan riittävän tarkka kartta, josta ilmenee laitoksen sijainti sekä päästöjä aiheuttavat kohteet. Lisäksi kartasta tulee ilmetä toiminnan hai-

tallisten vaikutusten arvioimisen kannalta olennaiset kohteet sekä asianosaisten kiinteistöt. Tämän lisäksi hakemukseen on hyvä liittää toiminnan sijainnin osoittava yleiskartta. Toiminta-alueesta tulee esittää lupahakemuksessa asemapiirros, josta ilmenee rakenteiden ja ympäristön kannalta tärkeimpien prosessien ja päästökohtien sijainti. Lisäksi toimintaa kuvaava prosessikaavio olennaisine päästökohtineen liitetään lupahakemuksen liitteeksi. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,4§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 200.)

Jos toiminnassa käsitellään vaarallisia kemikaaleja tai räjähteitä, tulee suuronnettomuuden vaaran arvioimiseksi laadittu selvitys liittää ympäristölupahakemukseen. Tällaisen selvitystä edellyttää laadittavaksi vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 30§. Toisaalta lupahakemuksen liitteenä esitetään ympäristönsuojelulain (527/2014) 115§:n mukainen sisäinen pelastussuunnitelma. Tätä asiakirjaa edellytetään kaivannaisjätteitä käsitteleviltä jätealueilta. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,4§; Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 115§; Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 390/2005.)

Toiminnanharjoittelija laatii ehdotuksen toiminnan tarkkailun järjestämisestä ja liittää suunnitelman lupahakemuksen liitteeksi. Tarkkailusuunnitelmasta tulee ilmetä suunniteltu valvonta, käyttötarkkailu ja päästötarkkailu. Lupahakemukseen liitetään myös tietoja ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (jäljempänä YVA-menettely) annetun lain (468/1994) mukaisesta menettelystä sekä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukaisesta Natura 2000-verkoston vaikutusarviosta. Suoritetusta YVA-menettelystä tulee hakemukseen liittää arviointiselostus sekä yhteysviranomaisen lausunto arviointiselostuksesta ennen päätöksentekoa. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,4§; Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 39§; Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 468/1994; Luonnonsuojelulaki 1096/1996,65§.)

Lupahakemuksen toiminnan aiheuttaessa vesistöpäästöjä, tulee hakemukseen liittää lisäselvitys vesistöpäästöistä. Selvityksessä esitetään purkuvesistön yleiskuvaus, hydrologiset tiedot sekä veden laatu ja vesistön nykyinen tila. Vesistöselvityksestä tulee myös ilmetä kalaston ja kalastuksen nykytila. Purkuvesistön vesistön käytön osalta

selvitetään rantojen nykyinen käyttö esimerkiksi virkistyskäyttöön tai pintavedenottoon. Selvitykseen tulee arvioida toiminnasta aiheutuvien päästöjen vaikutusta vesistön nykytilaan sekä ranta-alueiden käyttöön. Luvanhakijan tulee selvittää esityksessä toimenpiteet, joilla pyritään vähentämään purkuvesistölle aiheutuvia vahinkoja. Tämän lisäksi arvioidaan mahdollisuudet estää vesistön pilaantumisesta aiheutuva korvattava vahinko. Lopuksi selvityksessä tulee arvioida vesistölle syntyvä vahinko ja esitetään ehdotelma vahinkojen korvaamisesta kiinteistöjen omistajille, haltijoille sekä vahingonkäräjöille. Vesistöselvityksessä tulee olla tarpeelliset kiinteistötiedot. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,5§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 201.)

Lupahakemuksen toiminnan koskiessa jätteen hyödyntämistä tai käsittelyä tulee lupahakemukseen liittää lisäselvitys jätteen määrästä ja laadusta sekä sen keräyksestä ja laadusta. Jätteen käsittelystä tulee selostaa sen hyödyntämis- ja käsittelytavat. Toiminnassa syntyvän jätteenosalta selvitetään sen laji, laatu ja määrä sekä hyödyntämismahdollisuudet. Hakijan tulee selvittää vakavaraisuus sekä riittävä jätealan asiantuntemus selvityksessä. Jos lupahakemus koskee kaatopaikkaa, tulee edellä esitettyjen tietojen lisäksi selvittää kaatopaikan rakentaminen ja rakenteet, sen käyttö ja hoito, valvonta ja tarkkailu sekä käytöstä poistaminen ja jälkihoito. Lisäksi selvitetään vahinkotilanteisiin varautuminen ja vahinkojen hoitaminen. Selvityksessä on myös esitettävä riittävät vakuudet, joilla turvataan vaatimusten täyttäminen ja toiminnan lopettamisen ja jälkihoidon kustannukset. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,6§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 202.)

Toiminnan sijoituessa tärkeälle tai muulle vedenhankintaan soveltuvalla pohjavesialueella liitetään lupahakemukseen tarkempi selvitys. Selvityksestä tulee ilmetä maaperän laatu, pohjaveden laatu, geohydrologiset tiedot sekä tiedot vedenotosta. Selvitykseen liitetään esitys tehtävistä suojatoimenpiteistä, joilla pyritään estämään pilaavan aineen pääsy maaperään ja pohjaveteen. Vesilain nojalla annetut suojaolopäätökset ja suoja-alueääritykset liitetään selvitykseen. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,7§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 203.)

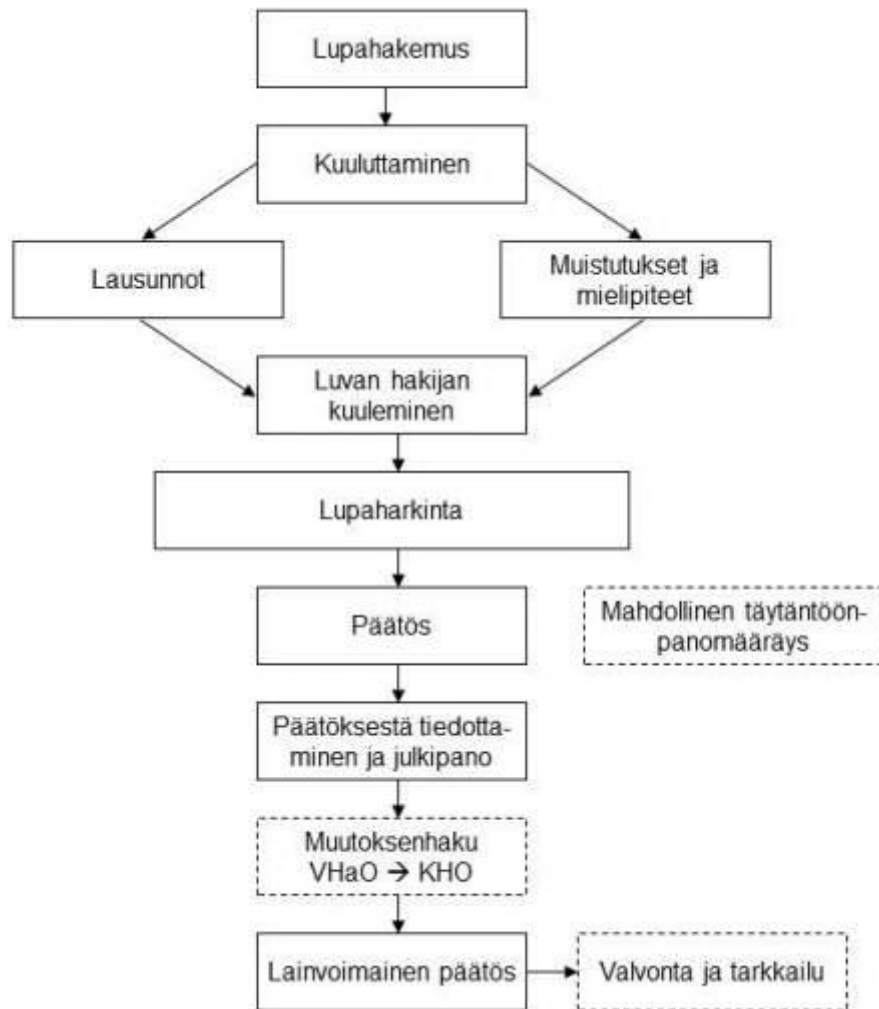
3.2.3 Jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupahakemuksen sisältö

Ympäristöhallinnon verkkosivuilta löytyy valmis lomakepohja ympäristöluvan hakemista varten. Lomake on esitetty liitteessä 2. Lomakkeeseen löytyy myös täyttöohjeet. Lomake itsessään on selkeä ja ohjaa hakijan tekemään hakemuksen liitteiksi tarvittavia lisäselvityksiä. (Ympäristöhallinnon www-sivut 2016.)

Useimmissa tapauksissa yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristölupahakemuksista kyseessä on toistaiseksi voimassa olevan luvan tarkastaminen. Myös tätä hakemusta varten löytyy ympäristöhallinnon verkkosivuilta valmis lomakepohja (liite 3) sekä täyttöohjeet. (Ympäristöhallinnon www-sivut 2016.) Vuonna 2013 tehty Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristöluvan tarkastamisen lupahakemukseen on käytetty tätä ympäristöhallinnon valmista lomakepohjaa. Varsinaiseen hakemukseen on lisäksi liitetty 14 eri liitettä, joiden sisältö on esitetty tarkemmin liitteessä 4. Hakemuksen liitteet sisältävät lisäselvityksiä sekä raportteja tehdystä toiminnan tarkkailusta. (Porin Vesi, liikelaitos 2013.) Lupahakemussarjoja toimitettiin Etelä-Suomen AVI:lle kolme kappaletta ja tämän lisäksi lupahakemus toimitettiin myös sähköisenä (Lindfors henkilökohtainen tiedonanto 10.3.2016).

3.3 Ympäristölupahakemuksen käsittely AVI:ssa

Ympäristölupahakemuksen käsittelyvaiheita lupaviranomaisessa ovat kuuluttaminen, lausuntojen, muistutusten ja mielipiteiden kokoaminen ja luvanhakijan kuuleminen edellisten osalta. Tämän jälkeen käsittelyssä seuraa lupaharkinta, jonka jälkeen viranomainen antaa lupapäätöksen hakemuksen asiassa. Luvan käsittelyvaiheita on havainnollistettu kaaviossa 1. (Ympäristöhallinnon www-sivut 2016.)

Kaavio 1. Ympäristölupahakemuksen käsittelyvaiheet (Ympäristöhallinnon www-sivut 2016)

3.3.1 Käsittelyvaiheet

Ympäristölupahakemuksen käsittely lupaviranomaisessa aloitetaan hakemuksen tarkastamisella. Hakemuksen tarkastamisen yhteydessä selvitetään onko lupaviranomaiselle toimitettu aineisto riittävä ja asianmukainen oikeudenmukaisen lupakäsittelyn takaamiseksi. Tarvittaessa lupaviranomaisen esittelijä tai muu virkamies voi käydä lupahakemuksen asiakirjat yhdessä luvanhakijan kanssa läpi. Ympäristöluvan hakijalle voidaan antaa mahdollisuus täydentää puutteelliseksi havaittua lupahakemusta määräaikaan mennessä. Lupahakemuksen tarkastamisella pyritään nopeuttamaan sen käsittelyä. (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013.)

Riittävän yksityiskohtaisen selvittämisen jälkeen lupaviranomaisen tulee kuuluttaa lupahakemuksesta. Kuulutus tulee julkaista toiminnan vaikutusalueen kuntien ilmoitustauluilla, yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä sekä lupaviranomaisen internetsivuilla. Kuulutus ympäristölupahakemuksesta tulee pitää nähtävillä vähintään 30 vuorokautta. Tänä aikana lupahakemuksen hakemusasiakirjat tulee pitää nähtävillä toiminnan vaikutusalueen kunnissa. AVI:n tulee myös julkaista internetsivuillaan tiivistelmä lupahakemuksesta sekä mahdollisuuksien mukaan hakemuksen muu keskeinen sisältö. Asianosaisille kuulutus lupahakemuksesta annetaan erikseen tiedoksi. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 44§.)

Kuulutuksesta tulee ilmetä tiedot ympäristöluvan hakijasta, käsiteltävän asian luonne sekä kuvaus suunnitellusta toiminnasta sekä tiedot sen sijoituspaikasta. Kuulutuksesta tulee selvittää toiminnasta syntyvät olennaiset päästöt sekä muut syntyvät jätteet. Olennaista on, että kuulutuksesta ilmenee asiaa käsittelevän viranomainen sekä tämän yhteyshenkilöntiedot sekä missä hakemukseen liittyvät asiakirjat ovat nähtävillä ja mihin ajankohtaan asti tutustuminen asiakirjoihin on mahdollista. Kuulutus sisältää myös ohjeet muistutusten ja mielipiteiden jättämiselle sekä tiedon mahdollisesti järjestettävästä julkisesta kuulemistilaisuudesta. Kuulutuksessa mainitaan myös mahdollisista Suomen ja muun EU:n jäsenvaltion välisistä neuvotteluista toiminnan vaikutusten ylittäessä valtioiden rajat. Myös olennainen tieto kuulutuksessa on, että sovelletaanko kyseessä olevaan hankkeeseen YVA-menettelyä. (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 11§.)

AVI:n tulee pyytää lausunnot ympäristölupahakemuksesta niiden kuntien ympäristönsuojeluviranomaisilta, joiden alueella toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. Lisäksi lupaviranomaisen tulee pyytää lausunto toiminnan sijaintipaikkakunnan terveydensuojeluviranomaiselta. Lausunto tulee pyytää myös siltä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä ELY-keskus), jonka toimialueella toiminnasta aiheutuvat ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. Tarpeen mukaan voidaan lausunnot pyytää myös muilta yleistä etua valvovilta viranomaisilta. Näiden osalta tarve lausunnoille harkitaan erikseen kunkin lupahakemuksen erityispiirteiden perusteella. Lupaviranomainen voi pyytää lausuntoja myös muilta asian tuntijatahoilta tai muuten lupaharkinnan kannalta tarpeellisia lausuntoja. Tällaisia lausuntoja voidaan pyytää esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriöltä, liikenne- ja

viestintäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä ja maa- ja metsätalousministeriöltä. Lupaviranomaisen tulee lausuntopyynnössään ilmoittaa lausunnon antamiselle määräaika. Harkintansa mukaan lupaviranomainen voi antaa ympäristölupahakemuksesta päätöksen ilman viranomaisen lausuntoa, jos lupaviranomaisella on ilman tätä riittävät tiedot asiassa. Lupaviranomainen voi pyynnöstä antaa lisää aikaa lausunnon antamiselle. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 42§; Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013.)

Lupaviranomaisen on tarjottava lupahakemuksen asianosaisille mahdollisuus jättää lupa-asiasta muistutuksia. Asianosaisen oikeus tulla kuulluksi ympäristölupahakemuksiasiassa perustuu hallintolakiin, jonka mukaan asianosaiselle on varattava mahdollisuus ilmaista mahdollisesti asian ratkaisemiseen vaikuttava mielipiteensä asiassa. Ympäristölupahakemuksesta voi myös ei-asianosainen jättää asiassa lupaviranomaiselle kommentin, jota kutsutaan mielipiteeksi. Ei asianosaisiksi katsottavia tahoja voivat olla suunnitellun sijaintikunnan tai vaikutusalueen kuntalaiset sekä erilaiset yhteisöt, jotka eivät edusta asianosaisia. Tällaisiksi yhteisöiksi voidaan katsoa esimerkiksi erilaiset asukas-, luonnonsuojelu-, ympäristönsuojelu-, omakoti- tai kotiseutuyhdistykset. (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013; Hallintolaki 434/2003, 34§.)

Lupaviranomainen voi suorittaa myös katselmuksen paikan päällä, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseksi. Katselmukseen osallistuu lupaviranomaisen edustajat tarpeelliseksi katsomassaan kokoonpanossa. Myös asianosaisille on varattava mahdollisuus osallistua katselmukseen sekä esittää mielipiteensä esille nousevista asioista. Katselmukseen tulee myös kutsua viranomainen, jonka valvontaan toiminta kuuluu. Asianosaisilla on mahdollisuus katselmuksessa ilmaista suullisesti muistutuksia asiasta. Lupaviranomaisen tulee tiedottaa katselmuksesta. (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013.)

Luvanhakijaa voidaan vielä kuulla lausuntojen, muistutusten sekä mielipiteiden osalta. Tämä ei kuitenkaan ole ehdottoman välttämätöntä, mikäli saaduista lausunnoista, muistutuksista, mielipiteistä tai lupaviranomaisen hankkimista muista selvityksistä ei ilmene uusia lupapäätökseen vaikuttavia seikkoja. Käytännössä luvanhakijalle varataan tilaisuus antaa vastineensa lupaviranomaiselle kertyneestä aineistosta. Luvanhakijaa

kijalta ei kuitenkaan ilman erityistä syytä voida pyytää enää tässä vaiheessa sellaista lisäselvitystä, joka osaltaan voisi vaikuttaa luparatkaisuun. Jos näin kuitenkin jouduttaisiin syystä tai toisesta toimimaan, tulee suorittaa uudelleen tiedottamis- ja kuulemismenettely. (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013.)

3.3.2 Lupaharkinta

Lupaharkinta voidaan jakaa luvan myöntämisen esteiden ja edellytysten tutkintaa sekä lupamääräysten asettamisharkintaan. Lupaharkinta on kuitenkin yhtenäinen kokonaisuus, jossa lupamääräysten asettamisosan päätöksillä pyritään varmistamaan luvan myöntämisedellytysten täyttyminen. Ympäristölupaharkinta on luonteeltaan oikeusharkintaa. Ympäristönsuojelulainsäädäntö on laadittu melko joustavaksi, jolloin päätöksen tekijälle jää enemmän harkinnanvaraa päätöstä laadittaessa. Päätöksen tekijälle on jätetty harkinnanvaraa johtuen ympäristöolosuhteiden erilaisuudesta sekä sääntelyn kohteena olevien toimintojen eroista. Päätöksentekijän on kuitenkin harkinnassaan noudatettava yleisiä oikeudellisia ja hallinto-oikeudellisia periaatteita ja säännöksiä. (Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 131.)

Lupaviranomaisen on lupaharkinnassa tutkittava ympäristöluvan myöntämisen edellytysten toteutuminen sekä huomioitava asiassa annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet. Näiden lisäksi lupaviranomaisen tulee harkinnassaan huomioida yleisemmin, mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamisesta säädetään. Lähtökohtaisesti ympäristölupa on kuitenkin myönnettävä, jos esitetty toiminta täyttää ympäristönsuojelulain, jätelain ja näiden nojalla annettujen säännösten vaatimukset. Lupa-asian ratkaisussa tulee myös huomioida luonnonsuojelulain säännökset. Lupaedellytysten tarkastelussa tulee tarkastella toiminnan pilaantumisvaikutuksia, ei toiminnan luonnetta tai hyödyllisyyttä. Hankkeelle ei näin ollen voida myöntää ympäristölupaa ainoastaan sen taloudellisen hyödyn tai yhteiskunnallisen merkityksen perusteella, jolleivät ympäristöluvan myöntämisen edellytykset täyty. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 48§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 132.)

Ympäristöluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei toiminta aiheuta sijoituspaikka huomioiden yksin tai yhdessä muiden alueen toimintojen kanssa alueen asukkaille

terveyshaittaa. Toiminta ei myöskään saa aiheuttaa alueen ympäristön pilaantumista tai pilaantumisen vaaraa eikä maaperän, pohjaveden tai meren pilaantumista. Suunniteltu toiminta ei saa aiheuttaa alueen vesistön käytön vaarantumista eikä naapurustolle saa toiminnasta aiheutua kohtuutonta rasitusta. Lupaharkinnassa huomioidaan myös muut ympäristönpilaamista aiheuttavat toiminnot lupaa hakeneen laitoksen vaikutusalueella. Lupamääräykset ja luvan myöntäminen riippuvat näin ollen laitoksen vaikutusalueen olosuhteista. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 49§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 136.)

3.4 Ympäristölupapäätös

3.4.1 Ympäristölupapäätöksen rakenne

Ympäristölupapäätös on hallintopäätös, jonka tulee täyttää sille hallinto- ja ympäristönsuojelu asetuksessa säädetyt muotovaatimukset. Hallintolain (434/2003) mukaisesti ympäristölupapäätös tulee antaa kirjallisesti ja siitä tulee käydä ilmi päätöksen tehnyt viranomainen, päätöksen teon ajankohta, asianosaiset, päätöksen perustelut ja yksilöidyt tiedot siitä mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu. Näiden lisäksi päätöksestä on ilmentävä keneltä asianosainen voi pyytää lisäselvitystä päätöksen sisällöstä. Ympäristölupapäätöksen laadinnassa tulee noudattaa täsmällisyyttä. Lupapäätös tulee kirjoittaa siten, että luvanhaltija tietää sen perusteella velvollisuutensa ja oikeutensa. Täsmällisyysvelvollisuus ei kuitenkaan aina tarkoita tarkkoja toimintavelvoitteita tai lukuarvoja. Määräykset voidaan ilmaista myös väljemmin. Lupapäätökseen tulee myös liittää valitusosoitus, josta on käytävä ilmi mihin ja missä ajassa valituskirjelmä on toimitettava. Lupapäätös tulee lainvoimaiseksi 30 päivän kuluttua sen antamispäivästä, ellei päätöksestä valiteta. (Hallintolaki 434/2003, 44§; Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 219.)

Ympäristölupapäätös jaetaan kolmeen osaan, otsikko-osaan, kertoelmaosaan sekä ratkaisuosaan. Otsikosta ilmenee lupapäätöksen tunnistetiedot, joita ovat viranomainen, päivämäärä, asian laatu sekä diaari- ja taltionumero. Ympäristölupapäätöksen kertoelmaosassa kuvataan lupahakemus sekä sen käsittelyvaiheet. (Kuusiniemi, Ek-

roos, Kumpula & Vihervuori, 2013.) Ympäristönsuojeluasetuksessa on lueteltu ympäristölupapäätöksen kertoelmaosan sisältövaatimukset, jotka on lueteltu tarkemmin liitteessä 5.

Kertoelmaosan tarkoituksena on käsitellä ympäristölupahakemuksen käsittelyn eri vaiheita niiltä osin kuin niillä on lupapäätöstä annettaessa merkitystä. Kertoelma osana on tarkoitus olla tiivis yhteenveto hakemuksesta ja sen käsittelyn vaiheista. Tärkeänä osan kertoelmaosaa esitetään viranomaisten antamien lausuntojen, asianosaisten muistutusten sekä muiden tahojen antamien mielipiteiden keskeinen sisältö ja näihin hakijalta saadut vastineet. (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013.)

Ympäristölupapäätöksen tärkein osa on ratkaisuosaa, josta ilmenee ympäristölupaviranomaisen ratkaisut perusteluineen. Ratkaisuosassa esitetään eritellysti ympäristöluvan myöntämisen edellytysten olemassa olo sekä lupapäätökseen sisältyvät lupamääräykset. Lupaviranomaisen tulee ratkaisuosassa esittää perustelut lupamääräyksilleen. (Kuusiniemi, Ekroos, Kumpula & Vihervuori, 2013.) Ympäristönsuojeluasetuksen mukaisesti ympäristölupapäätöksen ratkaisuosan sisältövaatimukset on esitetty tarkemmin liitteessä 5.

Ympäristölupapäätöksen ratkaisuosassa esitetyt päätökset ja määräykset tulee perustella. Perusteluissa tulee ilmoittaa ne säännökset ja määräykset, joihin annettu ratkaisu perustuu. Lupapäätöksessä tulee myös esittää kaikki päätöksen laadintaan sovelletut säännökset. (Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 221.)

Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupapäätöksen otsikko-osassa on eritelty käsiteltävä asia, hakija yhteystietoineen sekä laitos, jolle ympäristölupaa haetaan. Otsikko-osassa on myös maininta asian vireille tulon ajankohdasta sekä selvitys lupanhakemisen perusteista. Otsikko-osassa on selvitetty asiaa käsitelleen viranomaisen toimivallan perusteet. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2.)

Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupapäätöksen kertoelmaosa koostuu vaatimusten mukaan lupahakemuksen taustatiedoista sekä käsittelyn erivaiheiden

kuvaamisesta. Taustatietoina lupapäätöksessä on kuvattu toiminnan voimassa olevat luvat, erillissopimukset sekä kaavoitustilanne sijaintipaikalla. Toiminnan nykytilaa on kuvattu prosessikuvauksella sekä puhdistamon mitoitustiedoilla. Lupapäätöksessä on myös esitetty toiminnan tarkkailutuloksia ja niiden kehitystä useamman vuoden ajalta. Samoin on selvitetty vesistötarkkailun tuloksia ja purkuvesistön nykytilaa. Kertoelmaosassa on myös mainittu aiemmin maksetut korvaukset esimerkiksi kalatalousmaksun suuruus sekä haittakorvaukset rantakiinteistöjen ja vesialueiden omistajille sekä ammattikalastajille. Hakemuksen käsittelyn osalta on kerrottu käsittelyn kulusta alkaen jätetyn hakemuksen täydentämisestä ja lupahakemuksen tiedottamisesta. Hakemuksesta jätetyt lausunnot on kuvattu lupapäätöksessä sekä jätetyt muistutukset ja mielipiteet. Myös hakijan vastineet näihin on esitetty lupapäätöksessä. Varsinainen lupapäätöksen ratkaisuosaa sisältää yksityiskohtaiset vaatimukset ja lupaehtot toiminnalle. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2, 26.)

3.4.2 Ympäristölupapäätöksen lupamääräykset

Ympäristölupapäätöksen lupamääräysten tarkoituksena on varmistaa luvan alaisen toiminnan lainmukaisuus. Lupamääräyksiä antamalla voidaan luoda edellytykset myös toiminnalle, jolle muutoin ei ympäristölupaa voitaisi myöntää. Lupamääräyksiä antamista ohjaa ympäristönsuojelulaki sekä eräät jätelain säännökset ja lakeja alemmanasteiset säännökset. Lupaviranomaiselle jätetty ympäristölupahakemus on jo sekin itsessään toiminnanharjoittajaa sitova. (Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Sallila & Siitari-Vanne 2008, 154.)

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) määrittelee ympäristöluvan antamisen kannalta keskeisimmät määräykset. Ympäristöluvan tulee sisältää määräykset päästöistä, päästöraja-arvoista, päästöjen ehkäisemisestä ja rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista. Lisäksi lupamääräyksiä annetaan maaperän ja pohjavesien pilaantumisen ehkäisemiseksi, jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi sekä toimista häiriö- ja poikkeustilanteissa. Lupamääräykset sisältävät myös vaadittavat toimet toiminnan lopettamisen jälkeen. Tällaisia toimia ovat alueen kunnostaminen sekä päästöjen ehkäiseminen sekä muut mahdolliset toimet. Lupamääräyksiä voidaan myös antaa

muista ympäristön pilaantumista ehkäisevistä toimista. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 52§.)

Ympäristölupaa hakevien laitosten luonne, suuruusluokka ja ympäristövaikutukset vaihtelevat huomattavasti. Tämä tulee huomioida lupamääräyksiä annettaessa. Myös toiminnan vaikutusalueen käyttötarkoituksella on vaikutusta tarvittavien suojaustoimenpiteiden kannalta. Laitoksen osuudella alueen kokonaiskuormitukseen on vaikutusta annettaviin lupamääräyksiin. Mitä vaikuttavammasta toiminnasta ympäristön kannalta on kyse, sitä enemmän korostuu sen toiminnan sääntelyn merkitys. Merkitystä lupamääräysten kannalta on myös toiminnan laajuudella. Ympäristönsuojelulaki edellyttää, että päästöjen vähentämiseksi käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa. Lupamääräysten tulee olla saavutettavissa tiedossa olevin parhaan käyttökelpoisen tekniikan menetelmin. Lupamääräyksillä ei puututa teknisiin ratkaisuihin, joilla määräyksen mukaiseen päästötasoon päästään. Käytännössä tietyn ympäristönsuojelutason edellyttäminen saattaa rajata ratkaisuvaihtoehtoja. Eräissä tilanteissa parhaan käyttökelpoisen tekniikan vaatimus saattaa johtaa vähimmäisvaatimuksia ankarampiin lupamääräyksiin. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 52§;71§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 155-156; 160.)

Lupamääräys voidaan antaa yksilöitynä vähimmäisvaatimuksena. Tämä tarkoittaa numeerista tai muutoin tarkkaa tai konkreettisesti määriteltä vaatimusta. Tietyissä tilanteissa voidaan antaa asetuksia ankarampia lupamääräyksiä. Tämä on mahdollista tilanteissa, joissa ympäristöluvan myöntämisen edellytykset eivät muutoin täyty. Esimerkiksi vesiensuojelua koskevat lupamääräykset voivat olla annettuja yleisiä määräyksiä ankarampia, koska vesistöjen sietokyky eri kuormitustekijöiden osalta vaihtelee suuresti. Täten päästöraja-arvot tuleekin määrittää tapauskohtaisesti huomioiden kunkin vesistön ominaispiirteet. (Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 159-160.)

Ympäristölupapäätöksessä voidaan toiminnan harjoittaja määrätä tekemään erityinen selvitys toiminnasta ympäristön pilaantumisen tai sen vaaran selvittämiseksi. Tietyissä tilanteissa lupahakemukseen ei toiminnanharjoittaja ole voinut liittää riittävän yksityiskohtaista selvitystä ja näin ollen toiminnanharjoittaja velvoitetaan lupapäätök-

sessä selvityksen tekemiseen. Selvityksen antamiselle annetaan lupapäätöksessä määräaika. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 54§)

Ympäristölupapäätöksessä voidaan määrätä jätteen käsittelytoimintaa harjoittavan asettamaan vakuus toiminnan asianmukaisuuden takaamiseksi. Määrättävän vakuuden kaatopaikkojen osalta tulee kattaa sen sulkemisen jälkeisestä seurannasta ja tarkkailusta sekä suotovesien ja –kaasujen käsittelystä aiheutuvat kustannukset vähintään 30 vuoden ajan. Pienimuotoisen toiminnan vakuuden enimmäismäärä on kuitenkin 10 000 € Määrätty vakuus tulee asettaa ennen toiminnan aloittamista valvontaviranomaisen eduksi. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 59-61§.)

Toiminnanharjoittajalle annetaan ympäristölupapäätöksessä määräykset jätteistä ja jätehuollosta. Lupapäätöksessä voidaan myös antaa määräyksiä kasvihuonekaasupäästöjen osalta, ellei toimintaa sovelleta päästökauppalakia (311/2011). Kasvihuonekaasuille voidaan antaa raja-arvoja, jos se on tarpeen paikallisen ympäristön pilaantumisen estämiseksi, vaikka toimintaa sovellettaisiinkin päästökauppalakia. Toimintaan liittyessä hiilidioksidin talteenottoa annetaan lupapäätöksessä tarpeelliset määräykset hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista annetun lain (416/2012) noudattamiseksi. Luvanvaraisessa toiminnassa toiminnanharjoittaja on velvollinen huolehtimaan maaperään ja pohjaveteen kohdistuvien päästöjen ehkäisemiseksi toteutettujen toimien ylläpidosta, huollosta ja tarkastuksista. Toiminnanharjoittajan tulee myös määräjain suorittaa maaperän ja pohjaveden laadun tarkkailua. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 55-56§; 58§:66§.)

Ympäristölupapäätöksessä annetaan tarpeelliset määräykset toiminnassa syntyvien päästöjen sekä toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailusta. Lupapäätöksessä määritellään myös toiminnan lopettamisen jälkeiset tarkkailuvelvoitteet. Määrättyjen tarkkailujen toteuttamiseksi lupapäätöksestä tulee ilmetä käytettävät mittausmenetelmät sekä tiheydet. Luvassa määrätään myös seurannan ja tarkkailun tulosten arvioinnista ja toimittamisesta valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa tarkkailutulokset säännöllisesti valvontaviranomaiselle. Vesiin ja mereen vaikuttavien tarkkailumääräysten osalta tulee huomioida vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukainen seuranta. Lupaviranomainen voi määrätä useat luvanhaltijat suorittamaan yhteistarkkailua toimintojensa vaikutuksista. Toi-

minnanharjoittaja voidaan velvoittaa ympäristölupapäätöksessä laatimaan tarkkailuohjelma ja toimittamaan tämä lupaviranomaiselle, valvontaviranomaiselle sekä kalatalousviranomaisen hyväksyttäväksi. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 62-64§.)

Ympäristölupapäätöksessä annetaan määräyksiä vesistöön tai viemäriin johdettavista jätevesistä. Johdettaessa teollisuuden jätevesiä yhdyskuntajätevesienpuhdistamolle määrätään ympäristölupapäätöksessä tarvittaessa esikäsittelytoimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tai jätevedenpuhdistamon toimintakyvyn turvaamiseksi. Ympäristöluvan hakijalle voidaan myöntää lupapäätöksessä lupa johtaa jätevedet toisen maalla olevaan ojaan tai noroon. Johtamisesta ei kuitenkaan saa syntyä haittaa muille ja sen tulee olla teknisesti ja taloudellisesti perusteltua. Jätevesipäästöjen mahdollisesti aiheuttaessa kalakannoille ja kalastukselle vahinkoa, voidaan toiminnanharjoittaja määrätä kalatalousvelvoitteisiin tai suorittamaan kalatalousmaksuja. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 57§; 67-68§.)

Valtioneuvoston asetuksella yhdyskuntajätevesistä (888/2006) määritetään yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden minimi puhdistusvaatimukset eri vesistöä kuormittavien ravinteiden osalta. Minimi tasoon vaikuttaa yhdyskuntajätevedenpuhdistamon koko, jota mitataan asukasvasteluvulla (AVL). Vähimmäispuhdistusvaatimukset on asetuksessa annettu biologiselle hapen kulutukselle (BHK_{at7}), kemialliselle hapen kulutukselle (COD_{Cr}), kiintoaineelle, kokonaisfosforille sekä kokonaistypelle. Asetus määrittelee myös tarkkailunäytteiden vähimmäismäärän vuodessa eri suuruus luokan jätevedenpuhdistamoille niiden asukasvasteluvun mukaisesti. Taulukossa 1 on esitetty jätevedenpuhdistamoille asetettavien päästörajojen minimitasot ja taulukossa 2 vuotuisten tarkkailunäytteiden määrän vähimmäisvaatimukset. (Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä 888/2006, liite A- ja B-osa.)

Taulukko 1. Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden päästörajojen minimitasot (Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä 888/2006, liite A-osa.)

Päästösuure	Pitoisuus mg/l	Poistoteho, vähintään %
BHK _{atu7}	30	70
COD _{Cr}	125	75
Kiintoaine	35	90
Fosfori <ul style="list-style-type: none"> • alle 2000 AVL • 2000-100 000 AVL • yli 100 000 AVL 	3 2 1	80
Kokonaistyyppi <ul style="list-style-type: none"> • 10 000 – 100 000 AVL • yli 100 000 AVL 	Vuosikeskiarvona 15 10	Vuosikeskiarvona 70

Taulukko 2. Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden tarkkailunäytteiden vähimmäismäärä (Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä 888/2006, liite B-osa.)

Puhdistamon AVL	Näytteiden määrä kpl/a
enintään 499	2
500- 1999	4
2000 – 9999	12 ensimmäisenä vuotena ja tätä seuraavina vuosina 4. Jos yksikin 4 näytteestä ylittää raja-arvot, tulee seuraavana vuonna ottaa 12 näytettä
10 000 – 49 999	12
vähintään 50 000	24

Edellä taulukossa 1 esitetyt päästörajat eri ravinnepäästöille yhdyskuntajätevedenpuhdistamoilta ovat minimivaatimuksia. Kuten edellä on kerrottu, lupaviranomainen huomioi lupaharkinnassa purkuvesistön tilaa ja voi harkintansa mukaan asettaa puhdistamoille asetuksessa annettuja minimi puhdistusvaatimuksia tiukempia päästörajaja. Tätä harkintaa Etelä-Suomen AVI:n lupaviranomainen on esimerkiksi käyttänyt määrätessään Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon vielä valituksen alaisen luvan päästörajaja. Nämä päästörajaja-arvot on esitetty taulukossa 3. Luotsinmäen

keskuspuhdistamolta kerätään vahvistetun tarkkailuohjelman mukaan 52 tarkkailunäytettä vuodessa (Porin Vesi, liikelaitos 2009, 4).

Taulukko 3. Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon lupamääräyksen mukaiset päästöraajat (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2, 26)

Päästösuure	Pitoisuus mg/l	Poistoteho, vähintään %
BHK _{atu20}	10	95
COD _{Cr}	70	85
Kiintoaine	15	95
Fosfori	0,3	95
Kokonaistyyppi	12 Vuosikeskiarvona	70 Vuosikeskiarvona

Lupapäätöksessään Luotsinmäen keskuspuhdistamon osalta Etelä-Suomen AVI määrää, että kaikki poikkeustilanteet, ohijuoksutukset sekä ylivuodot puhdistamolla ja viemäriverkostossa tulee laskea mukaan sen puhdistustulokseen. Lisäksi kaikissa viemäriverkoston ohijuoksutus- ja ylivuotokohdissa tulee olla laitteet ohitusten rekisteröimiseksi. Näistä ohituksista tulee pitää kirjaa ja niistä tulee ilmoittaa luvan haltijalle. Päätöksessään Etelä-Suomen AVI edellyttää viemäriverkoston haltijan ryhtymään korjaaviin toimenpiteisiin, jos verkostossa tapahtuu toistuvasti ohituksia. Annetun lupapäätöksen mukaan puhdistettu jätevesi ei saa sisältää vaarallisia tai haitallisia aineita. Tällaisia aineita ovat valtioneuvoston asetuksessa vaarallisista ja haitallisista aineista (1022/2006) liitteissä luetellut aineet. Luotsinmäen keskuspuhdistamon puhdistetusta jätevedestä analysoidaan kerran vuodessa seuraavat haitallisiksi luokitellut aineet: arseeni ja arseeniyhdisteet, halogenoidut orgaaniset yhdisteet, nonyylifenolit ja nonyylifenolietoksylaatit, kloridit ja fluoridit. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2, 26-27; Porin Vesi, liikelaitos 2009, 4)

Varsinaisten päästöraja-arvojen lisäksi Etelä-Suomen AVI on päätöksessään antanut määräyksiä päästöistä ilmaan sekä melusta. Puhdistamolla syntyvä meluhaitta saa olla enintään 55 dB päivisin ja öisin 50 dB. Toiminnasta aiheutuvan melun vähentämiseksi Etelä-Suomen AVI on antanut määräyksen, ettei sako- ja umpikaivolietteidensä vastaanottoa tai lietteen kuljetuksia saa tapahtua yöaikaan klo 22-7 välisenä aikana. Annettu ympäristölupapäätös on valituksen alainen tämän määräyksen osalta ja

käsiteltävänä Vaasan hallinto-oikeudessa. Lupapäätöksessä on myös määriteltä Luotsinmäen jätevedenpuhdistamon vesistökuormitukseen perustuva kalatalousmaksu, joka tulee suorittaa vuosittain Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kalatalousviranomaiselle. Määrätty maksu on suuruudeltaan 15 000 € (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2, 26-27.)

Edellä esitettyjen lupamääräysten lisäksi päätöksessä on annettu yleisluonteisempia määräyksiä mm. puhdistamon käyttöön ja hoitoon, talousjätevesistä poikkeaviin jätevesiin, lietteeseen ja muihin toiminnassa syntyviin jätteisiin liittyen, kemikaalien, poltto- ja voiteluaineiden varastointiin liittyen sekä toimintaan häiriö ja poikkeustilanteissa ja riskienhallintaan liittyen. Lupamääräyksistä ilmenee miten puhdistamon toiminnasta syntyvien tietojen kirjanpito sekä raportointi tulee suorittaa. Lisäksi on määräykset käyttö- ja päästötarkkailusta ja ympäristövaikutusten tarkkailusta. Lupapäätöksessä on myös määräykset toiminnan lopettamisen varalle. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2, 27-33.)

4 YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖKSEN VALITUSMENETTELY

Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6(1) artikla määrittelee jokaiselle oikeuden oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa, kun kyseessä on henkilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvä asia tai häntä vastaan nostettu rikossyyte (Euroopan ihmisoikeussopimus 1950, 6(1) artikla). Sama oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin määritellään myös perustuslain 21§:ssä (Perustuslaki 1999, 21§.) Näitä yksilön oikeuksia turvataan yksilön oikeudella panna asia vireille hallintoprosessissa, mikä mahdollistaa muutoksenhaun viranomaisen päätökseen (Mäenpää 2007, 258).

Hallintolainkäyttölain tarkoituksena on säädellä lainkäyttöä yleisissä hallintotuomioistuimissa ja sitä sovelletaan hallintoasiassa tehdyn päätöksen muutoksenhakuun valittamalla. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 1§.) Kyseisen lain tavoitteena on mahdollistaa yksityiselle henkilölle mahdollisimman joustava ja helppokäyttöinen hallintoprosessi. Hallintolainkäyttölaki ei pääsääntöisesti sääntele kahden tasavertaisessa ase-

massa olevan osapuolen välistä oikeudenkäyntiä vaan sen kohteena on viranomaisen päätöksestä tehdyn muutoksenhaun käsittely. Hallintoprosessi voidaan jakaa kolmeen päävaiheeseen, joita ovat asian vireillepano, asian käsittely ja selvittäminen hallintotuomioistuimessa ja varsinainen päätöksentekovaihe. (Mäenpää 2007, 75;257.)

4.1 Muutoksenhaun edellytykset

4.1.1 Valitusoikeus

Hallintolainkäyttölain lähtökohtana on, että viranomaisen päätöksestä voi valittaa se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen ja etuun päätös välittömästi vaikuttaa (Hallintolainkäyttölaki 1996, 6§). Valitusoikeutta ja asianosaisasemaa arvioitaessa on useimmiten keskeisessä asemassa päätöksen henkilökohtaisten vaikutusten välittömyys. Huomioitavaa on, että pelkkä henkilökohtainen intressi ei ole peruste valitukselle vaan päätöksellä tulee olla suoranainen vaikutus henkilön oikeusasemaan. (Mäenpää 2007, 274.)

Myös viranomainen voi valittaa päätöksestä, jos valitusoikeudesta on erikseen säädetty laissa tai jos julkisen edun valvonnan kannalta valituksen tekeminen on tarpeellista. Yleinen valvontatehtävä ei kuitenkaan ole riittävä edellytys valituksen tekemiselle. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 6§; Mäenpää 2007, 283.)

Hallintolainkäyttölaki ei erikseen määrittele yhdistysten valitusoikeutta. Niiden osalta on valitusoikeuden määräytyminen muotoutunut oikeuskäytännön perusteella. Yhdistyksillä on pääsääntöisesti oikeus valittaa sen sääntömääräisiin tehtäviin kohdistuvista päätöksistä. Myös yhdistyksen lakisääteisiin tehtäviin liittyvissä päätöksissä niillä on valitusoikeus. (Mäenpää 2007, 291;293.)

Valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä voidaan valittaa hallinto-oikeuteen. Valtioneuvoston tai ministeriön päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ja sen saa tällöin tehdä ainoastaan sillä perusteella, että päätös on lainvastainen. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 7§.)

4.1.2 Valituskelpoisuus

Lailla voidaan erikseen säätämällä rajoittaa valitusoikeutta. Tällaisten rajoitusten yleisimmät muodot ovat valituskielto sekä valittamisen luvanvaraisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Nämä rajoituksen muodot rajoittavat kaikkien valitusoikeutta. (Mäenpää 2007, 299.)

Valituslupa korkeimpaan hallinto-oikeuteen tulee kuitenkin myöntää, jos on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden kannalta merkityksellistä saada asiaan korkeimman hallinto-oikeuden päätös. Valituslupa on myönnettävä myös silloin, kun asian käsittelyssä on tapahtunut ilmeinen virhe tai luvan myöntämiseen on muu painava syy. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 13§.)

4.2 Valituksen vireille tulo

4.2.1 Valitusosoitus

Viranomaisen tulee liittää päätökseensä valitusosoitus, josta ilmenee ohjeet valituksen tekemiseen. Valitusosoituksesta tulee ilmetä valitusviranomainen sekä viranomainen, jolle valitus tulee toimittaa sekä valitusaika ja sen laskentaohjeet. Valitusosoituksesta on tämän lisäksi selostettava valituskirjelmän sisältöön ja liitteisiin sekä valituksen perille toimittamiseen liittyvät säännökset. Niissä tapauksissa, joissa valittamiseen vaaditaan valituslupa, tulee valitusosoituksessa mainita myös tästä sekä ilmettävä valituslupaa koskeva lainkohta ja perusteet millä lupa voidaan myöntää. (Hallintolainkäyttölaki 1995, 14§.) Valitusosoitukseen on hyvä myös liittää valituksen toimittamiseen liittyvät vaatimukset sekä ilmoitus sähköisestä yhteystiedosta niissä tapauksissa, joissa valitus voidaan toimittaa myös sähköisesti (Mäenpää 2007, 302).

Päätökseen tulee myös liittää ilmoitus valituskiellosta, jos valittaminen päätöksestä on kielletty. Tältä osin tulee esittää myös säännös, jonka perusteella valittaminen

päätöksestä on kiellettyä. Myös valituskelvottomasta päätöksestä tulee päätökseen liittää ilmoitus sen valituskelvottomuudesta. (Mäenpää 2007, 302.)

Valitusosoitus toimii informoivana sekä ohjaavana dokumenttina. Siinä annettuja ohjeita noudattavan tulee kuitenkin voida luottaa annettujen tietojen oikeellisuuteen ja siihen että toimiessaan ohjeiden mukaisesti tulee valitus laadittua asianmukaisesti. (Mäenpää 2007, 303.)

AVI:n tekemään ympäristölupapäätökseen tulee viranomaisen liittää valitusosoitus. Etelä-Suomen AVI:n lupapäätöksen valitusosoituksesta ilmenee valitusviranomainen, jolle valitus tulee tehdä. Ympäristölupapäätöstä koskeissa asioissa valitusviranomaisena toimii Vaasan hallinto-oikeus. Myös valitusoikeuden omaavat tahot on kerrottu valitusosoituksessa. Nämä on kuitenkin listattu melko yleisellä tasolla yksilöimättä henkilöitä tai tahoja. Valitusosoituksessa ilmoitetaan myös selkeästi päivämäärä, mihin mennessä valitus tulee jättää Vaasan hallinto-oikeuteen. Määräajan lisäksi on valitusosoituksessa selvitetty, miten määräaika on laskettu. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2.)

Valitusosoituksessa opastetaan valituskirjelmän sisällön suhteen. Valituskirjelmän tulee sisältää vähintään tiedot päätöksestä, johon haetaan muutosta, valittajan nimi ja kotikunta sekä yhteystiedot, selvitys siitä miltä osin päätökseen haetaan muutosta, mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet muutokselle ja valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus. Valituskirjelmän liitteenä tulee toimittaa asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi. Aiemmin viranomaiselle toimitettuja asiakirjoja ei tarvitse toimittaa. Käytettäessä asiamiestä tulee toimittaa asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2.)

Valitusosoituksesta ilmenee, miten ja mihin valituskirjelmä tulee määräajassa toimittaa. Lisäksi valitusosoituksessa on maininta valittajan suoritettavaksi tulevasta oikeudenkäyntimaksusta. Esimerkiksi valitettaessa Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupapäätöksestä (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2) käsittelymaksu on 97 €, mikä peritään valittajalta. (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 2015 päätös nro 33/2014/2.)

4.2.2 Valitusaika

Pääsääntöisesti valitusaika on 30 päivää päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaikaan ei kuitenkaan lasketa tiedoksisaantipäivää vaan sen laskenta aloitetaan tätä seuraavasta päivästä. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 22§.) Kunnan toimielimen tekemästä päätöksestä oikaisuvaatimus tulee kuitenkin tehdä 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista (Kuntalaki 2015, 138§). Yleisin tapa päätöksen toimittamiselle on postittaminen. Tällöin oletetaan tiedoksisaannin tapahtuneen 7 päivän kuluessa kirjeen postittamisesta. Käytettäessä yleistiedoksiantoa esimerkiksi virallisessa lehdessä, alkaa valitusaika seitsemäntenä päivänä lehden julkaisemisesta. Kunnan jäsenen tiedoksisaanti katsotaan tapahtuneeksi, kun kunnan toimielimen kokouspöytäkirja asetetaan nähtäväksi. (Mäenpää 2007, 320.)

Valituksen tekijän on itse huolehdittava valituksen toimittamisesta valitusviranomaiseen määräajassa. Valitus tulee toimittaa valitusajan päättymispäivänä ennen viranomaisen aukioloajan päättymistä. Käytännössä tämä tarkoittaa ennen klo 16:15 määräpäivänä. Jos valitusaika päättyy viikonloppuna tai arkipyhänä, voidaan valitus toimittaa tätä seuraavana arkipäivänä. (Mäenpää 2007, 319; 321.)

4.2.3 Valituksen muotovaatimukset

Valitus tulee valitusajan puitteissa tehdä kirjallisesti ja se tulee osoittaa valitusviranomaiselle. Valituskirjelmästä tulee ilmetä muutoksenhaun kohteena oleva päätös ja miltä osin kyseiseen päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen tulisi tehdä. Valituksessa tulee esittää myös perusteet muutoksenhauille. Valituksesta tulee myös ilmetä valittaja ja tämän henkilötiedot tai vastaavasti jos valittajan puhevaltaa käyttää edustaja tai asiamies tulee tämän tiedot ilmetä valituksesta. Valituskirjelmä tulee aina allekirjoittaa. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 23-24§.)

Valituskirjelmä voidaan laatia joko perinteisesti kirjallisena asiakirjana tai se voidaan myös tehdä sähköisessä asiakirjassa. Sähköinen asiakirja tulee myös allekirjoittaa. Tähän tulee käyttää sähköistä allekirjoitusta. Tällaisen allekirjoituksen vaatimuksen

täyttää ainakin sellainen sähköinen allekirjoitus, joka perustuu laatuvarmenteeseen ja on luotu turvallisen allekirjoituksen luomisvälineellä. (Mäenpää 2007, 309.)

Valituksen yksilöinti on tärkeää silloin, kun se kohdistuu vain osaan päätöstä. Tällöin tulee ilmoittaa, mihin kohtiin päätöksestä haetaan valituksella muutosta. Valituksen kohdistamiseen on tärkeää kiinnittää huomiota sillä se määrittelee hallintotuomioistuimen tutkimis- ja päätösvallan. Lähtökohtaisesti hallintotuomioistuin voi tutkia vain valituksen kohteena olevan päätöksen lainmukaisuutta. (Mäenpää 2007, 310.)

Varsinaisen valituskirjelmän liitteeksi tulee lisätä alkuperäinen päätös tai kopio päätöksestä, johon valituksella haetaan muutosta. Kopiona toimitettavaa päätöstä ei välttämättä tarvitse todistaa oikeaksi. Lisäksi liitteenä tulee olla selvitys valitusajan alkamisesta sekä ne asiakirjat, joita valittaja esittää vaatimustensa tueksi. Sellaisia asiakirjoja ei tarvitse liittää uudelleen valituksen liitteiksi, jotka valittaja on jo aiemmin toimittanut viranomaiselle. Huomioitavaa on, että valituksen liitteitä voidaan täydentää vielä valitusajan umpeuduttuakin. Käytettäessä edustajaa tai asiamiestä tulee valitukseen liittää valtakirja. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 25§; Mäenpää 2007, 315.)

Valituskirjelmä tulee toimittaa valituselimelle. Kirjallisessa muodossa oleva valituskirjelmä toimitetaan hallintotuomioistuimelle joko postitse tai lähetin välityksellä. Valituskirjelmä voidaan toimittaa myös henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä tuomioistuimen kirjaamoon. Valituskirjelmä voidaan toimittaa sähköisenä asiakirjana. Vastuu valituskirjelmän toimittamisesta määräajassa kuuluu valittajalle. (Mäenpää 2007, 318.)

4.3 Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden ympäristölupapäätöksen valitukset 2000-luvulla

Työn tutkimusosan kyselytutkimus kohdennettiin yhdeksään jätevedenpuhdistamoon, joita olivat Espoon Suomenojan jätevedenpuhdistamo, Helsingin Viikinmäen jätevedenpuhdistamo, Kotkan Mussalon jätevedenpuhdistamo, Lahden jäteveden-

puhdistamo, Oulun Taskilan jätevedenpuhdistamo, Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamo, Tampereen Viinikanlahden jätevedenpuhdistamo, Turun Kakolanmäen jätevedenpuhdistamo ja Vaasan Pättin jätevedenpuhdistamo. Nämä puhdistamot sijaitsevat sekä sisävesistöjen läheisyydessä että rannikkoalueilla. Valittujen kohdepuhdistamoiden edustajille lähetettiin liitteen 6 kysely huhtikuussa 2015 sekä uudelleen elokuussa 2015. Vastaukset saatiin Espoon, Helsingin, Kotkan, Oulun, Porin, Tampereen, Turun ja Vaasan jätevedenpuhdistamoiden 2000-luvun ympäristölupaprosessin osalta.

Kohdepuhdistamoiden osalta ympäristölupapäätöksiä 2000-luvulla on myönnetty 11 kappaletta ja kolmen puhdistamon osalta uutta ympäristölupaa oli haettu, muttei kyselyn toteuttamisen aikaan ollut vielä myönnetty. Taulukossa 4 on esitetty 2000-luvun lupapäätöksien määrä puhdistamoittain.

TAULUKKO 4. Kohdepuhdistamoiden 2000-luvulla myönnetty ympäristöluvat

Puhdistamo	2000-luvulla myönnetty ympäristöluvat	Lupaprosessi kesken
Espoo, Suomenoja	1	haettu 2013
Helsinki, Viikinmäki	1	haettu 2013
Kotka, Mussalo	1	
Oulu, Taskila	1	haettu 2012
Pori, Luotsinmäki	2	
Tampere, Viinikanlahti	1	
Turku, Kakolanmäki	3	
Vaasa, Pätti	1	

Myönnettyistä ympäristölupapäätöksistä puhdistamon toimesta valitettiin kuudessa tapauksessa ja ulkopuolisen tahon toimesta viidessä tapauksessa. Ainoastaan Espoon Suomenojan ja Kotkan Mussalon puhdistamoiden ympäristölupapäätöksistä ei valitettu ollenkaan. Vaasan hallinto-oikeudessa valitus johti osittaiseen muutokseen valittujen asioiden osalta neljässä tapauksessa ja yhden valituksen osalta ei muutosta AVI:n päätökseen tehty. Tutkimuksen ajankohtana kahden valituksen käsittely oli vielä kesken Vaasan hallinto-oikeudessa. Tulokset on esitetty tarkemmin puhdistamoittain taulukossa 5.

TAULUKKO 5. Jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupapäätöksistä tehtyt valitukset Vaasan hallinto-oikeuteen

Puhdistamo	Puhdistamo valittanut lupapäätöksestä	Muu taho valittanut lupapäätöksestä	Hallinto-oikeuden päätöksen vaikutus lupapäätökseen
Espoo, Suomenoja	-	-	-
Helsinki, Viikinka	1	1	Osittainen muutos
Kotka, Mussalo	-	-	-
Oulu, Taskila	1	-	Osittainen muutos aikataulun osalta
Pori, Luotsinmäki	1	1	-Osittainen muutos -Ei vielä päätöstä
Tampere, Viinikanlahti	1	1	Ei muutosta
Turku, Kakolanmäki	1	1	-Jätetty tutkimatta - Ei vielä päätöstä
Vaasa, Pätti	1	1	Osittainen muutos aikataulun osalta

Vain kolmen puhdistamon osalta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä valitettiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Näistä Tampereen Viinikanlahden puhdistamon ympäristölupapäätöksestä tehty valitus johti muutokseen sekä alkuperäiseen että Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen. Oulun Pättin puhdistamon ympäristöluvasta tehty päätös ei johtanut muutokseen alkuperäisen ympäristöluvan lupaehtoihin. Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupapäätöksestä tehty valitus johti muutokseen Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen. Korkein hallinto-oikeus palautti alkuperäisen lupaviranomaisen asettamat lupaehdot, joita Vaasan hallinto-oikeus päätöksessään lievensi. Taulukossa 6 on esitetty korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehtyt valitukset sekä päätöksen vaikutus asiassa aiemmin tehtyihin päätöksiin valitetun asian osalta.

TAULUKKO 6. Jätevedenpuhdistamoiden ympäristölupapäätöksistä tehdyt valitukset korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Puhdistamo	Valitus lupapäätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen	Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen vaikutus lupapäätökseen
Espoo, Suomenoja	-	-
Helsinki, Viikinmäki	-	-
Kotka, Mussalo	-	-
Oulu, Taskila	1	Ei muutosta
Pori, Luotsinmäki	1	Ei muutosta
Tampere, Viinikanlahti	1	Johti muutokseen
Turku, Kakolanmäki	-	-
Vaasa, Pätti	-	-

Oulun, Porin, Vaasan ja Tampereen jätevedenpuhdistamoiden tekemät valitukset koskivat lupapäätöksen typenpoistovelvoitetta. Ainoastaan Tampereen Viinikanlahden puhdistamon osalta valitus johti korkeimmassa hallinto-oikeudessa typenpoistovelvoitteen poistamiseen. Vaasan jätevedenpuhdistamon osalta valitus johti muutokseen toteutusaikataulun osalta mutta typenpoistovelvoite säilyi ennallaan. Porin Luotsinmäen jätevedenpuhdistamon typenpoistovelvoite säilyi ennallaan ja ainoastaan luvantarkistamisen ajankohtaa muutettiin korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristöluvan osalta valitettiin myös fosforin kiristyneestä lupaehdosta. Lupahtoon ei tullut muutosta valitusmenettelyssä. Turun Kakolanmäen puhdistamon osalta puhdistamon 2014 tekemä valitus Vaasan hallinto-oikeuteen koski jäteveden hygienisointiin varautumista koskevaa lupamääräystä. Helsingin Viikinmäen jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksistä valitettiin esiselkeytetyn ohitusveden kemiallisen käsittelyn vaatimuksesta, BOD_{7atu} ja fosforin kiristyneistä lupaehdoista sekä kaikkien viemäriverkoston ohijuoksutusten summaavaa mittauksen vaatimuksesta.

4.4 Valituksen käsittely

Valituksen vireille tulon jälkeen valitusviranomaisen tulee suorittaa asianmukainen selvitys. Valitusviranomaisen vastuulla on osoittaa asianosaiselle tai päätöksen tehneelle hallintoviranomaiselle, mitä lisäselvityksiä asian selvittämiseksi tarvitaan. Valitusviranomaisella on myös viranpuolesta velvollisuus hankkia lisäselvitystä asian käsittelyn tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden turvaamiseksi asian laatu huomioiden. Käsittely- ja selvittämisvaiheen tarkoituksena on saattaa vireille pantu asia sisällöllisesti ja muodollisesti valmiiksi päätösharkintaa ja päätöksentekoa varten. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 33§; Mäenpää 2007, 355.)

Vireille tulleen asian selvittämisvaiheeseen osallistuvat sekä valitusviranomainen että prosessin osapuolet. Nämä voivat esittää selvitysvaiheessa omia selvityksiä ja omia vaatimuksiaan asiassa. Selvittämisen tarkoituksena on hankkia riittävästi informaatiota päätöksenteon perustaksi. Saadun informaation arviointi on valitustuomioistuimen vastuulla. Hallintoprosessin selvittämiskohteet voidaan jakaa merkityksellisten tosiseikkoja koskevan informaation hankkimiseen, asian käsittelyyn sovellettavan oikeuden edellyttämien vaatimusten selvittämiseen sekä saadun selvitysaineiston arviointiin päätöksenteon kannalta. Selvitystyössä voidaan käyttää asianosaisten kuulemista, viranomaisten lausuntoja, suullista käsittelyä, todistajien kuulemista, katselmuksia sekä asiakirjan tai esineen esittämistä. (Mäenpää 2007, 355-356.)

Vireille tulleen asian selvittämisen tulee täyttää vastavuoroisuuden sekä tasapuolisuuden vaatimukset. Vastavuoroisuuden toteutumisen edellytyksenä on, että osapuolilla on oikeus vaikuttaa hallintotuomioistuimen päätösharkintaan ja päätöksentekoon. Osapuolet voivat vastavuoroisuuden periaatteen mukaisesti esittää omia vaatimuksiaan tukevia selvityksiä, saada tietoonsa selvityksiä, joita on käsittelyssä esitetty, esittää tällaiseen selvitykseen kommentteja sekä esittää omia vaatimuksiaan tällaisen selvityksen johdosta. Asianosaisella tulee antaa riittävästi aikaa selityksen antamiseen. Hänelle tulee myös selvittää, että asia voidaan ratkaista annetun määräajan jälkeen ilman selvitystä. (Mäenpää 2007, 361; Hallintolainkäyttölaki 1996, 35§.)

Osapuolten tasapuolisuuden vaatimuksella pyritään turvaamaan valittajan ja päätöksen tehneen viranomaisen yhdenvertainen kohtelu. Hallintotuomioistuimen tulee

kohdella viranomaista ja yksityistä asianosaista samojen perusteiden mukaisesti. Tuomioistuimen tulee tasapuolisuuden vaatimuksen nojalla varmistua osapuolten tiedollisesta tasavertaisuudesta. Osapuolia tulee hallintoprosessissa myös kuulla tasapuolisesti. (Mäenpää 2007, 363.)

4.4.1 Asianosaisen kuuleminen

Perustuslain oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin säännösten perusteella jokaisella on oikeus tulla kuulluksi (Perustuslaki 1999, 21§). Asianosaisella tulee olla tilaisuus antaa selvitys muiden tekemistä vaatimuksista ja sellaisista selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa ratkaisuun. Tuomioistuin voi ratkaista asian kuulematta asianosaista, jos vaatimus jätetään tutkimatta tai se hylätään. Oikeudesta saada tietoja salassa pidettävistä asiakirjoista säädetään erikseen. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 34§.)

Kuuleminen kohdistuu lähtökohtaisesti kaikkeen sellaiseen aineistoon, jota voidaan käyttää päätöksenteon perusteena. Asian ratkaisun tekemiseen liittyvä tai kuulemisen kohteena oleva aineisto tulee antaa tiedoksi asianosaiselle. Tälle tulee varata riittävästi aikaa aineistoon tutustumiseen. Käytännössä tutustumisajaksi annetaan 30 päivää. Tuomioistuimen tehtävänä on huolehtia aineiston toimittamisesta asianosaiselle. (Mäenpää 2007, 398-399.)

Kuulemisen yhteydessä asianosaisiksi katsotaan kaikki ne, joilla on asiasta valitusoikeus ja joiden oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös vaikuttaa. Tällaisessa asemassa olevaa henkilöä tulee kuulla, vaikkei tämä ole tehnyt asiassa valitusta. Asianosaisen kuulemisessa vajaavaltaisen puhevaltaa käyttää yleensä tämän huoltaja, edunvalvoja tai muu laillinen edustaja. Jos asiaan liittyy useampia asianosaisia, tulee näitä kaikkia kuulla asian käsittelyn yhteydessä riippumatta siitä ovatko nämä valittaneet asiasta. Huomioitavaa on, että myös valittajia, jotka ovat käyttäneet muuhun kuin asianosaisasemaan perustuvaa valitusoikeutta, on kuultava asiassa. (Mäenpää 2007, 397-398.)

4.4.2 Viranomaisen kuuleminen

Hallintotuomioistuimen tulee hankkia päätöksen tehneeltä hallintoviranomaiselta lausunto asiasta. Lausuntoa pyydetään viranomaisen päätöksenteon sisällön selvittämiseksi sekä lisäselvityksen saamiseksi. Tästä syystä lausunnon tulisi sisältää mahdollisimman laajasti päätöksentekoon ja asian tosiseikkoihin liittyvää aineistoa. Lausunnossa viranomainen ei kuitenkaan voi esittää lisäperusteluja päätökselleen sillä hallintolain mukaisesti riittävien perusteluiden tulee sisältyä jo itse hallintopäätökseen. Näin ollen viranomainen ei voi lausunnossaan korjata puutteellisia tai puuttuvia perusteluiden aiheuttamaa menettelyvirhettä. Selvitystä voidaan pyytää myös muulta kuin asiassa päätöksen tehneeltä viranomaiselta. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 36§; Mäenpää 2007, 416-417; Hallintolaki 2003, 45§.)

Lausuntojen antamiselle asetetaan määräaika. Tavallisesti viranomaiselle annetaan kuukausi aikaa lausuntonsa laatimiselle ja toimittamiselle. Viranomaisen lausunnon puuttuminen tai antamatta jättäminen ei ole este asian ratkaisemiselle (Hallintolainkäyttölaki 1996, 36§; Mäenpää 2007, 417.)

4.4.3 Suullinen käsittely

Asiassa suoritetaan tarvittaessa suullinen käsittely. Yksityinen asianosainen voi erikseen pyytää suullista käsittelyä. Jos asianosaisasema perustuu kunnan tai muun yhteisön jäsenyyteen, ei suullista käsittelyä kuitenkaan tarvitse välttämättä suorittaa. Asianosaisen on perusteltava pyyntönsä suullisesta käsittelystä sekä esitettävä millaista lisäselvitystä tulee suullisessa käsittelyssä esittämään. Hallintotuomioistuin päättää viime kädessä järjestetäänkö suullista käsittelyä (Hallintolainkäyttölaki 1996, 37-38§; Mäenpää 2007, 421.)

Suullisessa käsittelyssä voidaan esittää selvityksiä, todistelua, argumentointia, keskustelua ja kommentointia suullisessa muodossa. Siinä voidaan kuulla asianosaisia tai osallisena olevaa viranomaista sekä tarpeelliseksi katsottuja todistajia ja asiantuntijoita. Läsnä suullisessa käsittelyssä ovat vähintäänkin asianosaiset sekä päätöksen

tehneen viranomaisen edustaja. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 37§; Mäenpää 2007, 421.)

4.4.4 Yhdyskuntajätevedenpuhdistamon ympäristölupapäätöksen valituksen käsittely oikeusasteissa

Jätevedenpuhdistamon ympäristölupapäätöksestä tehdyn valitusten käsittely Vaasan hallinto-oikeudessa tapahtuu kirjallisesti. Tehdystä valituksesta antavat viranomaiset lausuntonsa ja asianosainen vastineensa. Esimerkiksi Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupapäätöksestä (Länsi-Suomen ympäristölupavirasto 22.4.2004, nro 43/2004/1) tehdystä valituksesta ovat lausunnon antaneet Lounais-Suomen ympäristökeskus (nykyinen Lounais-Suomen ELY-keskus), Porin kaupungin ympäristölautakunta ja Länsi-Suomen ympäristölupavirasto (nykyinen AVI). Viranomaisten lausuntojen pohjalta Porin Vesi on antanut käsittelyssä vastaselityksen Vaasan hallinto-oikeudelle ennen sen ratkaisuneuvottelua. (Vaasan hallinto-oikeus 2006 päätös nro 06/0118/3.)

Ympäristölupapäätöksestä korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehdyn valituksen käsittely tapahtuu pääsääntöisesti kirjallisen materiaalin ja annettujen lausuntojen sekä selvitysten pohjalta. Esimerkiksi Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristöluvan osalta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä (Vaasan hallinto-oikeus 2006 päätös nro 06/0118/3) korkeimpaan hallinto-oikeuteen tehdystä valituksesta ovat valituksesta selityksen antaneet Lounais-Suomen ympäristökeskus sekä Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskus. Toisaalta Porin Vesi on antanut korkeimmalle hallinto-oikeudelle selityksen koskien Lounais-Suomen ympäristökeskuksen ja Varsinais-Suomen työvoima- ja elinkeinokeskuksen valituksia. Lounais-Suomen ympäristökeskus on tähän toimittanut vielä vastaselityksensä. Oman lausuntonsa asiassa on antanut Länsi-Suomen ympäristölupavirasto. Korkein hallinto-oikeus on tehnyt päätöksensä näiden lisäselvitysten sekä aiemmissä käsittelyvaiheista kertyneiden materiaalien pohjalta. (Korkein hallinto-oikeus 2007 taltio nro 2027.)

4.5 Päätöksen tekeminen valitusasiassa

Laki velvoittaa valitusviranomaisen antamaan päätöksen valituksessa esitettyihin vaatimuksiin. Ratkaisua antaessaan sen tulee huomioida käsittelyssä esille tulleet asiat ja päättää, mitä näistä voidaan käyttää ratkaisun perustana. Hallintotuomioistuimen päätöksentekoa ei laissa säännellä tätä tarkemmin. Hallintotuomioistuimella on näin ollen varsin itsenäinen ja joustava harkintavalta hallintovalitusten käsittelyssä. Tämä onkin tarpeellista hallintoprosessin tilanteiden erilaisuuden vuoksi. Hallintovalitusten sisällöt ja niiden laatu vaihtelevat merkittävästi. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 51§; Mäenpää 2007, 486.)

Hallintovalitusten käsittely vaatii joustavuutta, koska käsiteltävät asiat ovat erilaisia. Lisäksi yksityisen kansalaisen tulee voida ajaa asiaansa käsittelyssä ilman oikeudellista apua. Koska asian käsittely hallintotuomioistuimissa on joustavaa, voidaan päätösharkinnassa huomioida tilanteiden ja prosessien eroja. Hallintoprosessissa voidaan myös tehdä tilanteeseen sidonnaisia päätöksiä. Joustavuuden haittapuolena on, että päätöksenteon ennakoitavuus heikkenee. (Mäenpää 2007, 486.)

Hallintotuomioistuimen päätös perustuu oikeusriidan tosiasioita koskevaan informaatioon sekä oikeusriitaan sovellettavaan oikeuteen. Hallintotuomioistuimen vastuulla on päättää, mitkä asian käsittelyssä esille tulleet asiat voidaan huomioida päätösharkinnassa. Myös prosessin kohde ja siitä esille tulleet asiat rajaavat päätöksentekoa sekä tuomioistuimen toimivaltaa. Tulkinta- ja harkintavaltansa puitteissa hallintotuomioistuimen on huomioitava päätösharkinnassa oikeusperiaatteet, oikeuskäytäntö, ylemmätasoiset oikeuslähteet ja päätöksenteossa sovellettavan oikeuden täsmällisyys. Hallintotuomioistuimen päätöksenteon viisi perustekijää ovat päätöksenteon kannalta merkittävät tosiseikat, päätöksenteossa sovellettava oikeus, päätöksenteon kohteen määrittely, päätöksenteossa käytettävä tulkinta- ja harkintavalta ja päätöksen tekeminen. (Mäenpää 2007, 487.)

4.5.1 Päätöksen tekeminen

Hallintotuomioistuimen päätöksenteko perustuu esittelyyn. Asian esittelijä selvittää ennalta asian tosiseikat ja oikeudelliset kysymykset sekä laatii päätösehdotuksen. Esittelijän tehtävänä on esitellä asia tuomioistuimelle suullisesti sekä kirjallisesti. Saadun esityksen pohjalta tuomioistuimen kokoonpanon jäsenet suorittavat päätösneuvottelun. Useimmissa hallintotuomioistuimen tapauksista varsinainen päätös tehdään monijäsenisessä kokoonpanossa. Yleisimmin päätöksen tekijänä on hallinto-oikeuden tai korkeimman hallinto-oikeuden jaosto. (Mäenpää 2007, 552.)

Monijäsenisissä kokoonpanoissa varsinaista päätöksentekoa edeltää neuvottelu, jossa käsitellään päätöksen sisältöä ja lopputulosta. Hallintotuomioistuimen yhden jäsenen kokoonpanossa päätös perustuu tämän itsenäiseen lakiin perustuvaan harkintaan. Neuvottelun kulkua ei säännellä lailla vaan se on vapaamuotoista. Yleisesti kuitenkin käytetään äänestysjärjestystä koskevia periaatteita eli esittelijän esityksen jälkeen mielipiteensä asiasta lausuu ensin kokoonpanon virkaiältään nuorin jäsen ja viimeisenä neuvottelun puheenjohtaja. Hallintotuomioistuimen jäsenen on tärkeää lausua asiasta mielipiteensä jokaisesta ratkaistavasta asiasta neuvotteluvaiheessa, jotta saadaan selville mahdollinen yksimielisyys päätöksestä. Jos päätös ei ole yksimielinen, suoritetaan asiassa äänestys. (Mäenpää 2007, 552.)

Hallintotuomioistuinien neuvottelut ovat lain mukaan salaisia. Näin ollen neuvottelu pidetään suljetuin ovin asianosaisten sekä yleisön läsnä olematta ja neuvottelun sisältö tulee pitää salassa. Neuvottelusalaisuudella pyritään takaamaan tuomioistuimen jäsenille mahdollisuus vapaaseen ja luottamukselliseen keskusteluun päätöksen sisällöstä. Neuvotteluasiakirjat tulee pitää salassa 80 vuotta asian vireille tulosta. Salassapidon kohteena ovat neuvottelussa esitetyt tiedot, käydyn keskustelun sisältö sekä neuvottelussa käytetyt ja perustana olleet asiakirjat. Myös hallintotuomioistuimen jäsenten muistiot, muistiinpanot ja alustavat ratkaisuehdotukset ovat salassa pidettävää aineistoa. Neuvottelusalaisuus koskee myös yhdenjäsenen kokoonpanossa tuomarin päätösharkintaa. Esittelijän muistio ei kuitenkaan kokonaisuudessaan kuulu salassapito-oikeuden piiriin, vaan muistio on julkinen niiltä osin kuin se sisältää tietoa aikaisemmista käsittelyvaiheista, valittajan vaatimuksista ja muita päätösharkin-

taan kuulumattomia tietoja. (Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa 2007, 15§; Mäenpää 2007, 553-554.)

Hallintotuomioistuimen antama päätös voi olla päätösneuvottelun jälkeen joko yksimielinen tai erimielinen. Jos päätösneuvottelut eivät johda yksimielisyyteen, päätöksestä äänestetään. Äänestyksen voittaa se mielipide, jota enemmistö tuomioistuimen jäsenistä on kannattanut. Äänestyksen päättyessä tasatulokseen ratkaisee lopputuloksen puheenjohtajan ääni. Kuitenkin asian koskiessa kurinpitoasiaa, rangaistusluonteista maksua tai päätettäessä tuomitsemisesta oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi tarkoitetun velvoitteen laiminlyönnin johdosta uhkasakkoon, sakkoon tai muuhun erityiseen seuraamukseen, äänestyksen voittaa tuomittavan kannalta lievempi vaihtoehto. Muilta osin hallintotuomioistuinten äänestysmenettelyyn sovelletaan yleisen tuomioistuimen äänestyskäytännön säännöksiä. Äänestyksen aloittaa virkaiältään nuorin tuomioistuimen jäsen ja puheenjohtaja äänestää viimeisenä. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 52§; Mäenpää 2007, 555.)

4.5.2 Päätöksen sisältö ja perustelut

Hallintotuomioistuimen päätöksestä laaditaan taltio tuomioistuimen sisäistä dokumentointia varten sekä toimitusasiakirja asianosaisille toimitettavaksi. Toimitusasiakirjasta käy ilmi päätöksen sisältö, lopputulos ja perustelut. Toimitusasiakirjan allekirjoittaa asian esittelijä. Taltion allekirjoittavat myös päätöksentekoon osallistuneet tuomarit ja sen varmentaa esittelijä. Toimitusasiakirjan tulee olla selkeä ja sen tulee sisältää ratkaisu esitettyihin vaatimuksiin. Sen tulee olla johdonmukainen ja helposti ymmärrettävä kokonaisuus. (Mäenpää 2007, 558-559.)

Hallintotuomioistuimen päätöksestä eli toimitusasiakirjasta tulee ilmetä valitusviranomaisen nimi ja päätöksen päiväys. Päätöksen päiväyksen osalta laki ei määrittele tarkasti ilmoitettavaa päivää. Täten päiväys voi olla joko päätöksentekopäivä tai se päivä, jolloin tarkastusmenettelyjen jälkeen päätös annetaan. Päätöksen päiväyksellä ei ole vaikutusta valitusajan alkamiseen. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 54§; Mäenpää 2007, 558.)

Päätöksestä tulee ilmetä myös valittajan nimi ja alkuperäinen päätös, johon on valituksella haettu muutosta. Useimmiten voi olla tarpeellista yksilöidä päätöksessä myös muut asianosaiset. Näin etenkin silloin, kun päätös vaikuttaa heidän oikeuksiinsa ja velvollisuuksiinsa. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 54§; Mäenpää 2007, 559.)

Päätöksen kertoelma osassa käsitellään tarpeellisilta osin asian aiemmat käsittelyvaiheet, asiassa esitetyt vaatimukset perusteluineen sekä asiassa esitetyt selvitykset. Asian aikaisempien käsittelyvaiheiden osalta on yleensä riittävää selvittää ainoastaan eri käsittelyvaiheiden pääpiirteet. Valituksessa esitetyt vaatimukset tulee esittää päätöksessä yksilöidysti. Vaatimusten perusteluita ei kuitenkaan välttämättä tarvitse esittää yksityiskohtaisesti päätösasiakirjassa. Yksityiskohtaisempi vaatimusten perusteluiden sisällyttäminen päätökseen on kuitenkin tarpeen, jos tämä on tarpeen niihin annettun päätöksen perustelemiseksi. Päätöksessä esitetään myös kaikki käsittelyssä annetut selvitykset, joita voivat olla tuomioistuimen hankkimat selvitykset sekä asianosaisten toimittamat selvitykset. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 54§; Mäenpää 2007, 559.)

Asianosaisille annettavassa toimituskirjasta ilmenee käsittelyn lopputulos perusteluineen. Hallintotuomioistuimen tulee aina perustella päätöksensä ja nämä perustelut tulee ilmetä päätösasiakirjassa. Päätöksen perusteluista tulee ilmetä ratkaisuun vaikuttaneet seikat ja selvitykset sekä millä oikeudellisella perusteella kyseiseen ratkaisuun on päädytty. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 53§;54§; Mäenpää 2007, 563.)

Päätöksestä tulee myös ilmetä päätöksentekoon osallistuneet henkilöt. Tämän lisäksi tulee toimitusasiakirjasta ilmetä, onko päätös ollut yksimielinen vai onko asiasta suoritettu äänestys. Jos asiassa annettuun päätökseen liittyy eriäviä mielipiteitä, tulee nämä liittää päätösasiakirjaan. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 54§.)

Hallintotuomioistuimen päätös tulee antaa tiedoksi todisteellisesti. Yleisesti päätös annetaan tiedoksi prosessissa asianosaisena esiintyneelle sekä tarvittaessa viranomaisille. Tällaisia viranomaisia ovat alkuperäisen päätöksen tehnyt viranomainen sekä viranomainen, jolla on erityissäännöksen nojalla oikeus valittaa annetusta päätöksestä. Todisteellinen tiedoksianto voidaan tehdä postitse saantitodistusta vastaan tai luovuttaa vastaanottajalle tai tämän edustajalle. Luovutettaessa tiedoksiannosta laaditaan

kirjallinen todistus. Tarvittaessa tiedoksianto voidaan toimittaa myös haastetiedoksiantona. Tiedoksianto voidaan toimittaa myös yleistiedoksiantona, mikäli tiedoksiantoa ei voida muuten toimittaa. Yleistiedoksiannossa asiakirjat pidetään vastaanottajan nähtävissä viranomaisessa. Asiakirjojen nähtäväksi laitosta ilmoitetaan yleisessä lehdessä ja viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksesta tulee ilmetä mitä asia koskee ja missä ja mihin asti asiakirjat ovat nähtävillä. (Hallintolainkäyttölaki 1996, 55§; Hallintolaki 2003, 60§;62§.)

4.5.3 Oikeusasteiden päätösten sisältö jätevedenpuhdistamon ympäristölupaan liittyvässä valitusasiassa

Sekä Vaasan hallinto-oikeuden päätöksessä että korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä otsikko-osasta ilmenee päätöksen tehnyt tuomioistuim, päätöksen antopäivä, taltionumeron tai päätösnumero sekä päätöksen diaarinumero. Otsikko-osasta selviää myös päätös, johon muutosta on haettu sekä muutoksen hakija tai hakijat. (Vaasan hallinto-oikeus 2006 päätös nro 06/0118/3; Korkein hallinto-oikeus 2007 taltio nro 2027.)

Sisällöllisesti Vaasan hallinto-oikeuden päätös rakentuu tiedoista muutoksenhaun kohteena olevasta lupapäätöksestä, muutosvaatimuksista hallinto-oikeudessa ja niiden perusteluista, asian hallinto-oikeudessa tapahtuneiden käsittelyvaiheiden referoinnista sekä hallinto-oikeuden ratkaisusta perusteluineen. Muutoksen haun kohteena olevasta lupapäätöksestä on Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen koottu ainoastaan ne keskeisimmät kohdat, jotka ovat olleet valituksen kohteena. Muilta osin valituksen kohteena olevaa lupapäätöstä ei Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen ole sisällytetty. Valituksen tehneen tahon esittämät vaatimukset on yksilöity kohdittain hallinto-oikeuden päätöksessä. Lisäksi valituksen tehneen tahon perustelut kullekin vaatimukselle on esitetty päätöksessä. (Vaasan hallinto-oikeus 2006 päätös nro 06/0118/3.)

Päätöksen asian käsittelyvaiheita Vaasan hallinto-oikeudessa käsittelevässä osassa, on avattu annettujen lausuntojen, selitysten ja vastaselitysten sisältöä käsiteltävänä olevan asian osalta. Varsinaisessa hallinto-oikeuden ratkaisuosassa on esitetty tuo-

mioistuihin ratkaisut perusteluineen kunkin vaaditun asian osalta. Päätöksen lopussa on vielä maininta julkipanosta sekä ohjeet päätöksestä ilmoittamiselle ja muutoksenhauille korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Viimeisenä päätöksessä mainitaan asian käsittelyyn osallistuneet Vaasan hallinto-oikeuden tuomarit ja näiden allekirjoitukset. (Vaasan hallinto-oikeus 2006 päätös nro 06/0118/3.)

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen sisältö koostuu asian aikaisempia käsittelyvaiheita käsittelevästä osasta, korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyvaiheita käsittelevästä osasta sekä korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisusta. Valitusasian aikaisempia käsittelyvaiheita käsittelevässä osassa on kerrottu lyhyesti lupaviranomaisen tekemä päätös asiasta sekä Vaasan hallinto-oikeuden tekemä päätös. Korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyvaiheita kuvaavassa osassa käsitellään asiassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle tehty vaatimukset sekä näihin annetut selitykset, lausunnot ja vastaselitykset. Ratkaisuosaa koostuu korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä asiassa. Tehty päätökset perustellaan ratkaisuosassa. Päätöksen lopussa on asian korkeimmassa hallinto-oikeudessa esittelijänä toimineen allekirjoitus sekä lueteltu asian käsittelyyn osallistuneiden korkeimman hallinto-oikeuden henkilöiden nimet. (Korkein hallinto-oikeus 2007 taltio nro 2027.)

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA YHTEENVETO

Ympäristölupaprosessilla on työllistävä vaikutus. Jo lupahakemuksen laadintaan ja tarvittavien tietojen keräämiseen joutuu luvanhakija käyttämään aikaa. Varsinainen lupahakemuksen käsittelyprosessi AVI:ssa kestää useampia vuosia, kun kyseessä on toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan tarkastusmenettely. Tästä esimerkkinä Luotsinmäen keskuspuhdistamon viimeisen lupahakemuksen käsittelyaika oli lähes kaksi vuotta. Käsittelyaikana voimassa on edellinen lainvoimainen ympäristölupapäätös. Uuden ympäristölupahakemuksen käsittelyaika on kuitenkin jätevedenpuhdistamoille epävarmuuden aikaa, koska tiedossa ei ole millaisia muutoksia lupamääräyksiin tarkastuksessa määrätään ja vaativatko nämä mm. uusia investointeja. Parantamalla lupakäsittelyaikaista yhteydenpitoa, kehittämällä sähköistä neuvontaa ja

lisäämällä pyynnöstä suoritettavia tapaamisia, voidaan lisätä toiminnanharjoittajan ennakkointi mahdollisuuksia tulevan lupapäätöksen määräysten osalta.

Ympäristönsuojelulain viimeisimmässä muutoksessa pyrittiin tehostamaan ja sujuvoittamaan lupamenettelyä karsimalla toistaiseksi voimassa olevien ympäristölupien tarkistamismenettelyjä. Lakimuutoksella poistettiin toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan kymmenen vuoden määräaikaan perustuva tarkistamisvelvollisuus. Vastuu siirrettiin valvontaviranomaisille, jotka voivat valvontamenettelyssä valikoida ne laitokset luvan muuttamista varten tarkistamismenettelyyn, joiden osalta tarpeelle on todellinen tarve. (HE 257/2014.) Tämä muutos keventää sekä lupaviranomaisten työtaakkaa että myös luvanvaraisten laitosten lupaprosessiin käyttämää aikaa. Tällöin luvan tarkistaminen perustuu todettuun tarpeeseen eikä kalenterin mukaiseen määräaikaan.

Ympäristölupien käsittelyajat pitenevät entisestään, jos AVI:n lupapäätöksestä valitaan Vaasan hallinto-oikeuteen sekä edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Työn tutkimusosassa saatujen tulosten perusteella hyvin harvassa valituksessa oikeusasteisiin oli saavutettu valittajan kannalta haluttu muutos. Tulosten perusteella ei voida kuitenkaan varmasti sanoa, onko ympäristölupapäätöksestä valittaminen luvanhakijan näkökulmasta kannattavaa vai ei, koska tutkimuksen otanta on suppea. Tulosten perusteella voidaan kuitenkin todeta, että harkintaa valitusten tekemisen osalta kannattaa käyttää sillä valitusprosessi pitkittää huomattavasti jo ennestään pitkää käsittelyä. Valitusmenettelyyn ryhtymisellä voidaan kuitenkin nostaa yleiseen keskusteluun eri näkökulmia ympäristöluvan lupaehtoihin liittyvissä asioissa sekä ylläpitää näistä keskustelua viranomaisissa.

Ympäristöministeriö on 16.1.2015 asettanut hankkeen jatkamaan ympäristönsuojelulain uudistamista. Hankkeessa selvitettiin, millä toimilla voitaisiin lupamenettelyä sujuvoittaa, eläinsuojien erityiskysymyksiä sekä luvanvaraisten toimintojen laitosluetteloa päivittää. Lupamenettelyn sujuvoittamista koskevan osan tarkoituksena on selvittää millaisia toimia ja muutostarpeita tiedottamista, osallistumista, osallistumisoikeuksien varaamista ja asianosaisten kuulemista lupamenettelyssä koskeville säännöksille tulisi tehdä. Työryhmä ehdotti kokeiltavaksi menettelyä, jossa lupapäätösluonnos julkaistaisiin internetissä ennen varsinaista lupapäätöstä. Lupapäätösluon-

nosta voisivat viranomaiset, toiminnanharjoittajat sekä yleisö kommentoida. Kokeilun tarkoituksena on selvittää voitaisiinko lupakäsittelyn kuuleminen korvata menettelyllä, jossa lupaluonnos liitettäisiin jo hakemusasiakirjoihin ja tämän pohjalta kuul-taisiin luvanhakijaa. (Ympäristöministeriö 2015, 2;13.) Työryhmän ehdotuksilla voitaisiin mahdollisesti vähentää lupapäätöksistä tehtävien valitusten määrää, kun jo lupaharkinta vaiheessa voitaisiin kommentoida tulevia lupamääräyksiä eri tahojen toimesta.

Opinnäytetyöprosessin aikana tietämykseni ympäristölupaprosessiin sekä valitusmenettelyyn liittyen on lisääntynyt ja perehtyminen lupahakemuksen sisältövaatimukseen helpottaa seuraavan lupahakemuksen laadintatyötä. Tietämykseni lisääntyminen ympäristölupaprosessin osalta on varmasti tulevaisuudessa hyödyksi myös työnantajalleni.

6 LOPPUTULOKSEN ARVIOINTI

Työn lopputuloksena saatiin kattava kuvaus jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan tarkastamismenettelyyn liittyvästä lainsäädännöstä. Työtä voidaan käyttää jatkossa apuna laadittaessa ympäristölupahakemusta kuitenkin siten, että kulloinkin voimassa olevasta lainsäädännöstä tulee tarkistaa, mitä vaatimuksia lupahakemukselle on asetettu.

Työn teettäjän toiveena oli selvittää Suomen suurimpien puhdistamoiden osalta ympäristölupaprosessien kulkua sekä mahdollisia muutoksenhakumenettelyitä. Tarkoituksena oli selvittää tarkemmin, millaisista lupaehdoista oli hallintotuomioistuimiin valitettu ja olivatko nämä valitukset johtaneet muutokseen alkuperäisen lupapäätöksen lupaehtoihin. Toiveena oli saada taustatietoa muiden puhdistamoiden ympäristölupapäätöksistä tehtyjen valitusten menestymisestä oikeusasteista. Tätä tietoa olisi voitu tarvittaessa käyttää päätöksen tukena harkittaessa mahdollisesti valituksen tekemistä uudesta ympäristölupapäätöksestä. Porin Veden Luotsinmäen keskuspuhdistamon vuonna 2015 saadusta ympäristölupapäätöksestä ei kuitenkaan ollut tarvetta Porin Veden näkökulmasta valitusta tehdä.

Työn tutkimusmenetelmiksi valittiin oikeudellinen tutkimus, case-tutkimus sekä kyselytutkimus. Näistä oikeudellisen tutkimusmenetelmän osuus työn suorittamisessa oli keskeisimmässä roolissa ja sen pohjalta on työn teoriaosuus kirjoitettu. Case-tutkimusta on käytetty työssä lähinnä tutkittaessa aikaisempia Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristöluvan tarkastusmenettelyssä syntyneitä aineistoja. Valtaosa empirian osuudesta perustuu tähän aineistoon. Kysely-tutkimuksen osuus työssä jää vähäiseksi ja osin irralliseksi. Sen perusteella saadut tulokset ovat suuntaa antavia ja kattavat vain muutaman Suomen suurimman jätevedenpuhdistamon ympäristölupaprosessit. Jotta kysely-tutkimusten tuloksista olisi voitu tehdä lopullisia johtopäätöksiä, olisi kysely tullut toteuttaa laajemmin Suomen eri jätevedenpuhdistamoille.

Työssä teorian osuus on empirian osuutta laajempi. Työn normaalia ympäristölupaprosessia käsittelevää osuutta olisi voinut keventää ja kirjoittaa toteutettua yleisluonteisemmin. Työ on kuitenkin toteutettu sillä ajatuksella, että sitä voi käyttää ohjeistuksena tulevia lupahakemuksia laadittaessa ja tästä syystä myös ympäristölupaprosessi on kokonaisuudessaan kuvattu yksityiskohtaisesti. Valitusmenettelyn osalta olisi voinut hallintotuomioistuimien käsittelyä ja työskentelytapoja selvittää tarkemmin. Lisämateriaalia olisi voinut yrittää hankkia teemahaastatteluina hallintotuomioistuimien ympäristölupa-asioita käsitteleviltä henkilöiltä.

LÄHTEET

- Aluehallintoviraston www-sivut. 2016. Viitattu 9.2.2016. <http://www.avi.fi>
- Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. 2. uud. p. Hamina: Akatiimi Oy
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto. 2015. Luotsinmäen jätevedenpuhdistamon ympäristöluvan lupamääräysten tarkistaminen. Päätös nro 33/2014/2. Dnro ESAVI/147/04.08/2013. 12.3.2015
- Euroopan ihmisoikeussopimus 4.11.1950 muutoksineen
- Hallintolainkäyttölaki. 1996. L26.7.1996/586 muutoksineen
- Hallintolaki. 2003. L6.6.2003/434 muutoksineen
- Hallituksen esitys ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain muuttamisesta. 2014. HE 257/2014vp.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uud. p. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy
- Husa, J., Mutanen, A. & Pohjolainen, T. 2010. Kirjoitetaan juridiikkaa. 3. uud. p. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy
- Korkein hallinto-oikeus. 2007. Päätös Ympäristölupa-asiaa koskevissa valituksissa. Taltio nro 2027. Dnro:t 1410, 1417 ja 1441/1/06. 17.8.2007
- Kuntalaki. 2015. L10.4.2015/410 muutoksineen
- Kuusiniemi, K., Ekroos, A., Kumpula, A. & Vihervuori, P. 2013. Ympäristöoikeus. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kuusiniemi, K., Leinonen, J., Marttinen, K., Salila, J. & Siitari-Vanne, E. 2008. Ympäristönsuojelulainsäädäntö. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa. 2007. L30.3.2007/381 muutoksineen
- Laki hiilidioksidin talteenottamisesta ja varastoinnista. 2012. L29.6.2012/416 muutoksineen
- Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta. 2005. L3.6.2005/390 muutoksineen
- Laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä. 2004. L30.12.2004/1299 muutoksineen

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. 1994. L10.6.1994/468 muutoksineen

Lindfors, I. 2016. Laitospäällikkö, Porin Vesi. Pori. Haastattelu 10.3.2016. Haastattelijana Merita Pajunen. Muistiinpanot haastattelijan hallussa.

Luonnonsuojelulaki. 1996. L20.12.1996/1096 muutoksineen

Mäenpää, O. 2007. Hallintoprosessioikeus. Talentum Media.
<http://verkkokirjahylly.talentum.fi/lillukka.samk.fi/teos/CAJBEXFTCF#kohta:i>

Porin Vesi, liikelaitos. 2013. Luotsinmäen keskuspuhdistamon ympäristölupahakemus

Porin Vesi, liikelaitos. 2009. Porin kaupungin Luotsinmäen keskuspuhdistamon kuormitustarkkailuohjelma

Päästökauppalaki. 2011. L8.4.2011/311 muutoksineen

Suomen perustuslaki. 1999. L11.6.1999/731 muutoksineen

Vaasan hallinto-oikeus. 2006. Valitus ympäristölupa-asiassa. Päätos nro 06/0118/3. Dnro 01640/04/5110. 20.4.2006

Valtioneuvoston asetus vesiympäristölle vaarallisista ja haitallisista aineista. 2006. A23.11.2006/1022 muutoksineen

Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta. 2014. A 4.9.2014/713 muutoksineen

Valtioneuvoston asetus yhdyskuntajätevesistä. 2006. A12.10.2006/888 muutoksineen

Vesilaki. 2011. L27.5.2011/587 muutoksineen

Ympäristöhallinnon www-sivut. 2016. Viitattu 11.3.2016. <http://www.ymparisto.fi>

Ympäristöministeriö. 2015. Ympäristölupamenettelyn sujuvoittaminen, ympäristönsuojelulain uudistamishankkeen 3. vaihe, projektin 1 muistio

Ympäristönsuojelulaki. 2014. L27.6.2014/527 muutoksineen

LIITE 1

LUETTELO LUPAHAKEMUKSEN LISÄTIEDOISTA

Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa erinäisiä lisätietoja, jotka riippuvat toiminnan luonteesta, laadusta, laajuudesta sekä ympäristövaikutuksista.

- Tiedot ympäristön laadusta
- Tiedot käytettävistä polttoaineista ja niiden varastoinnista
- Tiedot käytettävistä raaka-aineista ja kemikaaleista
- Arvio energian ja materiaalien käytön tehokkuudesta
- Toiminnan riskienarviointi
- Tiedot päästölähteistä, päästöistä ja melutasosta
- Arvio parhaan käyttökelpoisen tekniikan käytöstä
- Selvitys päästöjen vähentämistä ja puhdistamista koskevista toimista
- Selvitys maaperän ja pohjaveden suojelemista koskevista toimista
- Tiedot veden hankinnasta ja viemäroinnistä
- Tiedot liikenteestä ja liikennejärjestelyistä
- Selvitys toimista jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentämiseksi
- Selvitys mahdollisesta ympäristöasioiden hallintajärjestelmästä
- Tiedot toiminnan seurannasta ja tarkkailusta

(Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014, 3§; Kuusiniemi, Leinonen, Marttinen, Salila & Siitari-Vanne 2008, 197.)

LIITE 2

YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUS

(Viranomaisen täyttää) Diaarimerkintä	Viranomaisen yhteystiedot
Hakemus on tullut vireille	

LUVAN HAKIJAN JA LAITOKSEN TIEDOT

1. TOIMINTA, JOLLE LUPAA HAETAAN

Lyhyt kuvaus toiminnasta	
Hakijan käsitys toiminnan ympäristölupavaraisuudesta	
YSL:n liitteen 1 taulukon 1 (direktiivilaitokset) kohta	
YSL:n liitteen 1 taulukon 2 (muut laitokset) kohta	
YSL:n pykälää, jos toiminta ei ole liitteen 1 perusteella luvanvaraista	
Kyseessä on	☐ uusi tai vailia YSL:n mukaista lupaa oleva toiminta (YSL 27 §) ☐ toiminnan olennainen muuttaminen (YSL 29 §) ☐ luvan muuttaminen (YSL 89 §) ☐ lupamääräysten tarkistaminen (YSL 71 §) ☐ direktiivilaitoksen luvan tarkistaminen (YSL 81 §) ☐ toiminnan aloittamislupa (YSL 199 §) ☐ muu syy, mikä?

2. HAKIJAN YHTEYSTIEDOT

Hakijan nimi tai toiminimi	Kotipaikka	Postiosoite ja -toimipaikka	
Puhelinnumero	Sähköpostiosoite	Y-tunnus	
Yhteyshenkilön nimi	Postiosoite ja -toimipaikka	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Laskutusosoite (postiosoite tai verkkolaskuosoite)			

3. LAITOKSEN YHTEYSTIEDOT

Laitoksen nimi	Käyntiosoite	Koordinaatit (ETRS-TM35FIN) pohjoinen itä	
Puhelinnumero	Toimiala	Toimialatunnus (TOL)	Työntekijämäärä tai henkilötöyvuodet

Yhteys henkilön nimi	Postiosoite ja -toimipaikka	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
----------------------	-----------------------------	---------------	------------------

4. VOIMASSA OLEVAT YMPÄRISTÖLUPA-, VESILUPA- TAI MUUT PÄÄTÖKSET JA SOPIMUKSET

Mahdollinen ympäristövahinkovakuutus (vakuutusyhtiö ja vakuutuksen numero)

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 4

LAITOSALUE JA SEN YMPÄRISTÖ

5. TIEDOT KIINTEISTÖISTÄ JA NIILLÄ SIJAITSEVISTA LAITOKSISTA JA TOIMINNOISTA SEKÄ NÄIDEN OMISTAJISTA JA HALTIJOISTA YHTEYSTIETOINEEN

☐ tarkemmat tiedot on esitetty liitteessä nro 5 Kiinteistötunnukset:

6. TIEDOT TOIMINNAN SIJAITIPAICASTA, YMPÄRISTÖOLOSUHTEISTA, YMPÄRISTÖN LAADUSTA JA ASUTUKSESTA SEKÄ SELVITYS ALUEEN KAAVOITUSTILANTEESTA

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 6A

☐ toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja tiedot on esitetty liitteessä nro 6B

7. SELVITYS TOIMINNAN SIJAITIPAICAN RAJANAAPUREISTA SEKÄ MUISTA MAHDOLLISISTA ASIANOSAISISTA, JOITA TOIMINTA JA SEN VAIKUTUKSET ERITYISESTI SAATTAVAT KOSKEA

☐ luettelo rajanaapureista osoiteltietoineen on esitetty liitteessä nro 7A

☐ luettelo vaikutusalueen muista asianosaisista osoiteltietoineen on esitetty liitteessä nro 7B

LAITOKSEN TOIMINTA

8. YLEISKUVAUS TOIMINNASTA SEKÄ YLEISÖLLE TARKOITETTU TIIVISTELMÄ LUPAHAKEMUKSESSA ESITETYISTÄ TIEDOISTA

☐ yleiskuvaus toiminnasta on esitetty liitteessä nro 8A

☐ yleisölle tarkoitettu tiivistelmä on esitetty liitteessä nro 8B

9. UUDEN TAI MUUTETUN TOIMINNAN ALOITTAMISAJANKOHTA

Toiminnan suunniteltu aloittamisajankohta

Määräaikaisen toiminnan suunniteltu aloittamis- ja lopettamisajankohta

☐ perustelut toiminnan aloittamiseksi ennen lupapäätöksen lainvoimaisuutta sekä esitys vakuudeksi on esitetty liitteessä 9

10. TUOTTEET, TUOTANTO, TUOTANTOKAPASITEETTI, PROSESSIT, LAITTEISTOT, RAKENTEET JA NIIDEN SIJAINI LAITOSALUEELLA

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 10

11. RAAKA-AINEET, KEMIKAALIT, POLTTOAINEET JA MUUT TUOTANTOON KÄYTETTÄVÄT AINEET, NIIDEN VARASTOINTI, SÄILYTYS SEKÄ KULUTUS JA VEDEN KÄYTTÖ

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 11

☐ tiedot kemikaaleista on esitetty liitelomakkeella 6010b

12. ENERGIAN KÄYTTÖ JA ARVIO KÄYTÖN TEHOAKKUDESTA

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 12A

☐ energiansäästösojimus on esitetty liitteessä nro 12B

13. VEDENHANKINTA JA VIEMÄRÖINTI

☐ sopimus viemäriin liittymisestä on esitetty liitteessä nro 13A

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 13B

14. ARVIO TOIMINTAAN LIITTYVISTÄ YMPÄRISTÖRISKEISTÄ, ONNETTOMUUKSIEN ESTÄMISEKSI SUUNNITELLUISTA TOIMISTA SEKÄ TOIMISTA HÄIRIÖTILANTEISSA

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 14A

☐ YSL 15 §:n mukainen varautumissuunnitelma on esitetty liitteessä nro 14B

15. LIIKENNE JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 15

16. SELVITYS MAHDOLLISESTA YMPÄRISTÖASIOIDEN HALLINTAJÄRJESTELMÄSTÄ

☐ tarkemmat tiedot on esitetty liitteessä nro 16

Viimeisin auditointi

PÄÄSTÖT, KUORMITUS JA JÄTTEET

17. PÄÄSTÖJEN LAATU JA MÄÄRÄ

A. PÄÄSTÖLÄHTEET SEKÄ PÄÄSTÖJEN LAATU JA MÄÄRÄ VESISTÖÖN JA VIEMÄRIIN

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 17A1

☐ päästöasteiden koordinaatit tai sijainti kartalla on esitetty liitteessä 17A2

B. PÄÄSTÖLÄHTEET SEKÄ PÄÄSTÖJEN LAATU JA MÄÄRÄ ILMAAN

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 17B1
☐ päästö pisteiden koordinaatit tai sijainti kartalla on esitetty liitteessä 17B2

C. PÄÄSTÖLÄHTEET SEKÄ PÄÄSTÖJEN ESTÄMINEN MAAPERÄÄN JA POHJAVETEEN

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 17C1
☐ tiedot pilaantuneesta maaperästä ja sen käsittelystä on esitetty liitteessä nro 17C2

D. MELUPÄÄSTÖT JA TÄRINÄ

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 17D

18. SELVITYS PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISESTÄ JA PUHDISTAMISESTA (voidaan yhdistää kohtiin 17 A–D)

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 18

19. SYNTYVÄT JÄTTEET JA NIIDEN OMINAISUUDET, MÄÄRÄT, VARASTOINTI SEKÄ EDELLEEN TOIMITTAMINEN

- ☐ tarkentavat tiedot on esitetty liitteessä nro 19

20. SELVITYS TOIMISTA JÄTTEIDEN MÄÄRÄN TAI NIIDEN HAITALLISUUDEN VÄHENTÄMISEKSI SEKÄ JÄTTEIDEN HYÖDYNTÄMISESTÄ OMASSA TOIMINNASSA

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 20A
☐ toiminta koskee jätteen käsittelyä ja lisätiedot on esitetty liitteessä nro 20B
☐ kaatopaikkaa koskevaan lupahakemukseen liitettävät lisätiedot on esitetty liitteessä nro 20C
☐ esitys vakuudesta on esitetty liitteessä 20D

PARAS KÄYTTÖKELPOINEN TEKNIikka (BAT) JA YMPÄRISTÖN KANNALTA PARAS KÄYTÄNTÖ (BEP)

21. ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN (BAT) SOVELTAMISESTA

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 21

22. ARVIO PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISTOIMIEN RISTIKKÄISVAIKUTUKSISTA

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 22

23. ARVIO YMPÄRISTÖN KANNALTA PARHAAN KÄYTÄNNÖN (BEP) SOVELTAMISESTA

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 23

DIREKTIIVILAITOSTA KOSKEVAT LISÄTIEDOT

24. DIREKTIIVILAITOSTA KOSKEVAT LISÄTIEDOT

Hakijan käsitys direktiivilaitoksen pääasiallisesta toiminnasta

A. Pääasiallista toimintaa koskeva vertailuasiakirja ja päätelmät

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 24A

B. Toimintaa koskevat muut vertailuasiakirjat ja päätelmät

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 24B

C. Esitys YSL 78 §:n mukaisiksi päästötaasoja lievemiksi päästöraja-arvoiksi perusteluineen

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 24C

D. Arvio perustilaselvityksen laatimistarpeesta

☐ perustilaselvitys on esitetty liitteessä nro 24D

E. Hakemukseen on liitettävä luvan tarkistamisen yhteydessä seuraavat tiedot:

- ☐ 24.1 tiedot siitä, miten lupa vastaa päätelmien uusia vaatimuksia, on esitetty liitteessä 24E1
- ☐ 24.2 tiedot siitä, miten toiminta vastaa ympäristönsuojelulainsäädännön uusia vaatimuksia, on esitetty liitteessä 24E2
- ☐ 24.3 tiedot YSL 75 §:n 2 ja 3 momentin mukaisen arvioinnin tekemiseksi on esitetty liitteessä 24E3

VAIKUTUKSET YMPÄRISTÖÖN

25. ARVIO TOIMINNAN ERI VAIKUTUKSISTA YMPÄRISTÖÖN

A. VAIKUTUKSET YLEISEEN VIIHTYISYYTEEN JA IHMISTEN TERVEYTEEN

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25A

B. VAIKUTUKSET LUONTOON JA LUONNONSUOJELUARVOIHIN SEKÄ RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN

- ☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25B1
- ☐ luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukainen arviointi on esitetty liitteessä nro 25B2

C. VAIKUTUKSET VESISTÖÖN JA SEN KÄYTTÖÖN

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25C

D. ILMAAN JOUTUVIEN PÄÄSTÖJEN VAIKUTUKSET

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25D

E. VAIKUTUKSET MAAPERÄÄN JA POHJAVETEEN

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25E

F. MELUN JA TÄRINÄN VAIKUTUKSET

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25F

G. YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 25G1

☐ ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettu arviointiselostus ja yhteysviranomaisen lausunto on esitetty liitteessä nro 25G2

TARKKAILU JA RAPORTOINTI

26. TOIMINNAN JA VAIKUTUSTEN TARKKAILU JA RAPORTOINTI

A. KÄYTTÖTARKKAILU

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 26A

B. PÄÄSTÖTARKKAILU

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 26B

C. VAIKUTUSTARKKAILU

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 26C

D. MITTAUSMENETELMÄT JA -LAITTEET, LASKENTAMENETELMÄT SEKÄ NIIDEN LAADUNVARMISTUS

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 26D

E. RAPORTOINTI JA TARKKAILUOHJELMAT

☐ voimassa olevat tarkkailuohjelmat on esitetty liitteessä nro 26E1

☐ ehdotus tarkkailun järjestämiseksi on esitetty liitteessä nro 26E2

VAHINKOARVIO

27. VAHINKOARVIO JA VAHINKOA ESTÄVÄT TOIMENPITEET SEKÄ KORVAUKSET

A. ARVIO VESISTÖÖN KOHDISTUVISTA VAHINGOISTA

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 27A

B. TOIMENPITEET VESISTÖÖN KOHDISTUVIEN VAHINKOJEN EHKÄISEMISEKSI

☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 27B

C. KORVAUSESITYS VESISTÖÖN KOHDISTUVISTA VAHINGOISTA

☐ esitys korvauksista on esitetty liitteessä nro 27C

D. TOIMENPITEET MUIDEN KUIN VESISTÖVAHINKOJEN EHKÄISEMISEKSI

☐ esitys korvauksista on esitetty liitteessä nro 27D

MUUT TIEDOT

28. HAKEMUKSEEN ON LIITETTÄVÄ:

- ☐ 28.1 Mittakaavaltaan riittävän tarkka kartta toiminnan sijoittumisesta tai muu kartta, josta ilmenee toiminnan sijainti, mahdolliset päästölähteet sekä toiminnan haitallisten vaikutusten arvioimiseksi olennaiset kohteet ja asianosaisten kiinteistöt
- ☐ 28.2 Asemapiirros, josta ilmenee rakenteiden ja ympäristön kannalta tärkeimpien prosessien ja päästökohtien sijainti
- Tarpeen mukaan:
- ☐ 28.3 Prosessikaavio, josta ilmenevät yksikköprosessit ja päästölähteet
- ☐ 28.4 Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005) tarkoitettu suuronnettomuuden vaaran arvioimiseksi laadittava selvitys tarpeellisessa laajuudessa
- ☐ 28.5 Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma
- ☐ 28.6 Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavan kaivannaisjätteen jätealueen sisäinen pelastussuunnitelma

29. HAKIJAN ALLEKIRJOITUS

Paikka ja päivämäärä

Allekirjoitus (tarvittaessa)

Nimen selvennys

LIITE 3

**HAKEMUS TOISTAISEKSI VOIMASSA
OLEVAN YMPÄRISTÖLUVAN
TARKISTAMISEKSI**

(Viranomaisen täyttää) Diaarimerkintä	Viranomaisen yhteystiedot
Hakemus on tullut vireille	

HAKIJAN JA LAITOKSEN TIEDOT
1. HAKIJAN YHTEYSTIEDOT

Hakijan nimi tai toiminimi	Kotipaikka	Postiosoite ja -toimipaikka	
Puhelinnumero	Sähköpostiosoite	Y-tunnus	
Yhteyshenkilön nimi	Postiosoite ja -toimipaikka	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Laskutusosoite (postiosoite tai verkkolaskuosoite)			

2. LAITOKSEN YHTEYSTIEDOT JA TIEDOT KIINTEISTÖISTÄ

Laitoksen nimi	Sijaintipaikka (kunta, kylä)	Käyntiosoite	Puhelinnumero
Toimiala	Toimialatunnus (TOL)	Työntekijämäärä tai henkilötyövuodet	
Yhteyshenkilön nimi	Postiosoite ja -toimipaikka	Puhelinnumero	Sähköpostiosoite
Kiinteistötunnus/-tunnukset	Koordinaatit (ETRS-TM35FIN) pohjoinen (N) itä (E)		

**3. TOIMINTAA KOSKEVAT LUVAT, SOPIMUKSET JA MAHDOLLISET MUUTOKSENHAKUTUOMIOISTUINTEN PÄÄTÖKSET
SEKÄ ALUEEN KAAVOITUS JA MAANKÄYTTÖ**

Voimassa oleva ympäristölupa ja sen jälkeen saadut muut mahdolliset päätökset ja sopimukset
Alueen kaavoituksessa ja maankäytössä tapahtuneet muutokset
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin Mahdollinen ympäristövahinkovakuutus (vakuutusyhtiö ja vakuutuksen numero)
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

4. YLEISKUVAUS TOIMINNASTA SEKÄ YLEISÖLLE TARKOITETTU TIIVISTELMÄ HAKEMUKSEN TIEDOISTA

☐ yleisölle tarkoitettu tiivistelmä on esitetty liitteessä nro 4

5. SIJAINNITPAIKAN RAJANAAPURIT SEKÄ MUUT MAHDOLLISET ASIANOSAISET

☐ luettelo rajanaapureista osoitetietoineen on esitetty liitteessä nro 5A

☐ luettelo vaikutusalueen muista asianosaisista osoitetietoineen on esitetty liitteessä nro 5B

6. YMPÄRISTÖLOSUHTEET JA YMPÄRISTÖN LAATU

☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

☐ luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:n mukainen arviointi on esitetty liitteessä nro 6

HAKIJAN KUVAUS LAITOKSESTA JA SEN TOIMINNASTA

Keskitytään kuvaamaan, miten toiminta on muuttunut ympäristöluvan myöntämisen jälkeen

7. TUOTTEET, TUOTANTO, KAPASITEETTI, PROSESSIT, LAITTEISTOT, RAKENTEET JA NIIDEN SIJAINNIT LAITOSALUEELLA

☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

8. RAAKA-AINEET, KEMIKAALIT, POLTTOAINEET JA MUUT TUOTANTOON KÄYTETTÄVÄT AINEET, NIIDEN VARASTOINTI JA SÄILYTYS SEKÄ KULUTUS JA VEDEN KÄYTTÖ

☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

9. VEDENHANKINTA JA VIEMÄRÖINTI

☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

☐ toiminta sijoittuu tärkeälle tai muulle vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella ja tiedot on esitetty liitteessä nro 9

10. LIIKENNE JA LIIKENNEJÄRJESTELYT

☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

HAKIJAN KUVAUS YMPÄRISTÖKUORMITUKSESTA JA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA SEKÄ NIIDEN VÄHENTÄMISESTÄ

Yhteenveto käyttö-, päästö- ja vaikutustarkkailuraporteista esitetään liitteessä nro 11. Tarvittaessa lisätään liitteeksi kemikaalitulokko 6010b.

11. YMPÄRISTÖKUORMITUS JA YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET

A. PÄÄSTÖT VESISTÖÖN JA VIEMÄRIIN SEKÄ NIIDEN YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET VESISTÖÖN JA SEN KÄYTTÖÖN

☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin

B. PÄÄSTÖT ILMAAN SEKÄ NIIDEN VAIKUTUKSET ILMAN LAATUUN
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
C. PÄÄSTÖLÄHTEET SEKÄ PÄÄSTÖJEN ESTÄMINEN MAAPERÄÄN JA POHJAVETEEN
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
D. MELU, TÄRINÄ, PÖLY JA HAJU SEKÄ NIIDEN VAIKUTUKSET
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
E. VAIKUTUKSET LUONTOON JA LUONNONSUOJELUARVOIHIN SEKÄ RAKENNETTUUN YMPÄRISTÖÖN
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
12. SYNTYVÄT JÄTTEET, NIIDEN OMINAISUUDET, MÄÄRÄT, VARASTOINTI JA EDELLEEN TOIMITTAMINEN SEKÄ JÄTTEIDEN MÄÄRÄN TAI HAITALLISUUDEN VÄHENTÄMINEN JA JÄTTEIDEN HYÖDYNTÄMINEN OMASSA TOIMINNASSA**A. JÄTETIEDOT**
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
B. JÄTTEIDEN KÄSITTELYÄ KOSKEVA TOIMINTA
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
C. VAKUUS TAI MUU VASTAAVA JÄRJESTELY
☐ ei vakuutta
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
13. YMPÄRISTÖRISKIT, ONNETTOMUUDET JA HÄIRIÖTILANTEET
☐ ei muutoksia ympäristöluvassa esitettyihin tietoihin
☐ YSL 15 §:n mukainen varautumissuunnitelma on esitetty liitteessä nro 13
14. YMPÄRISTÖASIOIDEN HALLINTAJÄRJESTELMÄ
☐ ISO 14001 käyttöönottajankohta viimeisimmän ulkoisen auditoinnin päivämäärä
☐ EMAS käyttöönottajankohta viimeisimmän ulkoisen auditoinnin päivämäärä
☐ hakijalla ei ole ympäristöasioiden hallintajärjestelmää
HAKIJAN ARVIO PARHAASTA KÄYTTÖKELPOISESTA TEKNIIKASTA (BAT) JA ENERGIAATEHOKKUUDESTA

15. ARVIO PARHAAN KÄYTTÖKELPOISEN TEKNIIKAN (BAT) SOVELTAMISESTA
☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 15
16. ENERGIAN KÄYTTÖ JA ARVIO KÄYTÖN TEHOKKUUDESTA
☐ tiedot on esitetty liitteessä 6010a
17. ARVIO PÄÄSTÖJEN VÄHENTÄMISTOIMIEN RISTIKKÄISVAIKUTUKSISTA
☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 17
HAKIJAN ESITYS LUPAMÄÄRÄYKSIKSI**18. HAKIJAN ESITYS LUPAMÄÄRÄYKSIKSI**
☐ hakija ei esitä lupamääräyksiä
MUUT SELVITYKSET**19. MUIDEN YMPÄRISTÖLUVASSA VAADITTUJEN SELVITYSTEN ESITTÄMINEN**
☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 19
TARKKAILUSUUNNITELMA**20. TOIMINNAN JA VAIKUTUSTEN TARKKAILU**
☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 20
VAHINKOARVIO**21. VAHINKOARVIO, VAHINKOA ESTÄVÄT TOIMENPITEET JA KORVAUKSET**
☐ tiedot on esitetty liitteessä nro 21
MUUT TIEDOT**22. HAKEMUKSEEN ON TARVITTAESSA LIITETTÄVÄ:**
☐ 22.1 Mittakaavaltaan riittävän tarkka kartta toiminnan sijoittumisesta tai muu kartta, josta ilmenee toiminnan sijainti, mahdolliset päästölähteet sekä toiminnan haitallisten vaikutusten arvioimiseksi olennaiset kohteet ja asianosaisten kiinteistöt

☐	22.2 Asemapiirros, josta ilmenee rakenteiden ja ympäristön kannalta tärkeimpien prosessien ja päästökohtien sijainti
☐	22.3 Prosessikaavio, josta ilmenevät yksikköprosessit ja päästölähteet
☐	22.4 Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetussa laissa (390/2005) tarkoitettu suuronnettomuuden vaaran arvioimiseksi laadittava selvitys tarpeellisessa laajuudessa

23. ALLEKIRJOITUS

Paikka ja päivämäärä

Allekirjoitus (tarvittaessa)

Nimen selvennys

LIITE 4

PORIN VEDEN LUOTSINMÄEN KESKUSPUHDISTAMON
YMPÄRISTÖLUPAHAKEMUKSEN LIITTEET

- Liite 3: Tiedot voimassa olevasta ympäristölupapäätöksestä
 - Kopio ympäristölupapäätöksestä
 - Kopio Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä
 - Kopio korkeimman hallinto-oikeuden päätöksestä
 - Listaus erillissopimuslaitoksista
 - Ote asemakaavasta
- Liite 4: Yleiskuvaus Luotsinmäen keskuspuhdistamon toiminnasta, yleisölle toimitettava tiivistelmä
- Liite 5A: Selvitys rajanaapureista
- Liite 5B: Vesialueiden omistajatiedot
 - Järjestäytyneet osakaskunnat
 - Yksityiset vesialueiden omistajat
 - Järjestäytymättömät osakaskunnat
 - Luotsinmäen haaran rantakiinteistöt
- Liite 6: Selvitykset purkuvesistön nykytilasta
 - Kokemäenjoen ja Porin edustan yhteistarkkailu raportti
 - Kokemäen alajuoksun tilan tarkastelu ja Luotsinmäen keskuspuhdistamon jätevesien viimeaikaiset vaikutukset veden laatuun
 - Lausunto Luotsinmäen keskuspuhdistamon Natura-arvioinnin tarveharkintaan
- Liite 7: Prosessikuvaus
 - Prosessisuunnitelma
 - Ilmoitus laitospuolesta puhdistamolietteen käsittelystä ja hyötykäytöstä Porissa
 - Kuvaus jätevedenpuhdistamon tiivistetyn lietteen kemiallisen hygienisointiprosessin toiminnasta
 - Kemicond alueen layout-piirustus
 - Kemicond prosessin PI-kaavio
- Liite 8: Raaka-aineet, kemikaalit, polttoaineet ja muut tuotantoon käytettävien aineet ja niiden varastointi ja säilytys sekä kulutus ja veden käyttö Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamolla
- Liite 10: Liikenne ja liikennejärjestelyt Luotsinmäen keskuspuhdistamolla
- Liite 12: Syntyvien jätteiden ominaisuudet ja määrät, niiden varastointi ja edelleen toimittaminen sekä jätteiden määrän ja haitallisuuden vähentäminen ja jätteiden hyödyntäminen omassa toiminnassa
- Liite 13: Opinnäytetyö puhdistamontoimintaa ja viemärointiä koskevasta riskienhallintasuunnitelmasta
- Liite 16: Energian käyttö Porin Luotsinmäen keskuspuhdistamolla

- Liite 20: Tarkkailuohjelma
 - Esitys Porin kaupungin Luotsinmäen keskuspuhdistamon kuormitus-tarkkailuohjelmaksi
 - Porin Veden viemäriverkoston mahdolliset ylivuotokohdat sekä karttaote
 - Jokilaakson ympäristö Oy:n viemäriverkosto
 - Luvian kunnan viemäriverkoston mahdolliset ylivuotokohdat
- Liite 21: Arvio Luotsinmäen keskuspuhdistamon päästöjen aiheuttamista vahingoista sekä ehdotus niiden korvaamisesta
- Luotsinmäen keskuspuhdistamon vuosiraportit viimeisiltä kahdelta vuodelta

LIITE 5

YMPÄRISTÖLUPAPÄÄTÖKSEN SISÄLTÖ

Kertoelmaosassa esitettävät tiedot:

- Hakijan tiedot
- Luvan hakemisen peruste
- Asian vireilletulo
- Selvitys toimintaa koskevista luvista ja alueen kaavoitustilanteesta
- Toiminnan sijaintipaikan ympäristön tilan, laadun sekä toiminnan vaikutuskohteiden tiedot
- Toiminnan ja sen laajuuden kuvaus
- Kuvaus toiminnasta, käytetyistä prosesseista, raaka-aineista, polttoaineista ja tuotteista
- Toiminnan ja sen vaikutusten tarkkailun tiedot
- Toiminnan aiheuttamat päästöt ja jätteet
- Toiminnan vaikutus ympäristöön
- Suunnitellut ympäristönsuojelutoimet sekä jätteiden hyödyntäminen ja loppukäsittely
- Toiminnan riskien arviointi ja onnettomuuksien estämiseksi tehtävät toimenpiteet
- Hakemuksen käsittelyvaiheet
- Hakemuksesta annetut lausunnot, muistutukset, mielipiteet sekä vastineet pääasiallisine sisältöineen
- Tiedot tehdyistä tarkastuksista

Ratkaisuosan sisältö:

- Asian ratkaisu ja miten lausunnot, muistutukset, mielipiteet sekä mahdollinen YVA-menettely ja yhteysviranomaisen lausunto on otettu huomioon ratkaisussa
- Luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi annettavat ja valvonnan kannalta tarpeelliset lupamääräykset
- Päästöraja-arvot ympäristönsuojeluasetuksen liitteen 1 aineille sekä päästömääräykset, mikäli aineita voidaan päästää ympäristöön tai vesilaitoksen viemäriin sellaisia määriä, että toiminnasta voi aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa tai haittaa vesilaitoksen toiminnalle
- Määräykset päästöistä, jotka leviävät Suomen rajojen ulkopuolelle
- Määräykset ympäristön pilaantumisen vaaraa ehkäisevistä toimenpiteistä käynnistettäessä, huoltotilanteissa, väliaikaisessa toiminnan pysäytyksessä tai lopullisessa toiminnan lakkauttamisessa
- Määräykset toiminnan ja vaikutusten seurannasta ja tarkkailusta, päästöraja-arvojen noudattamisen arvioimiseksi sekä ympäristönsuojelun kehittämiseksi ja valvomiseksi
- Mahdollisiin maksettaviin korvauksiin liittyvät määräykset
- Luvan ja lupamääräysten voimassaolo ja tarkistaminen

- Mahdollinen määräys päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta
 - Luvan käsittelymaksu
- (Valtioneuvoston asetus ympäristönsuojelusta 719/2014,14§.)

LIITE 6

YMPÄRISTÖLUPA-KYSELY JÄTEVEDENPUHDISTAMOILLE

29.4.2015

Satakunnan ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Merita Pajunen

Jätevedenpuhdistamo:

1. Jäteveden puhdistamolle 2000-luvulla annettujen ympäristölupapäätösten ajankohdat?
2. Onko lupapäätöksistä tehty valituksia hallinto-oikeuteen puhdistamon toimesta? Entä muiden tahojen toimesta?
3. Jos puhdistamo on tehnyt valituksia lupapäätöksistä, niin millaisista seikoista lupamääräyksien osalta on valitettu?
4. Onko valitus hallinto-oikeuteen johtanut muutoksiin lupapäätöksen osalta? Jos niin millaisia nämä muutokset ovat olleet?
5. Milloin hallinto-oikeuden päätös asiassa on saatu?
6. Onko hallinto-oikeuden päätöksestä edelleen valitettu korkeimpaan hallinto-oikeuteen? Jos niin millaisista seikoista lupamääräysten osalta on valitettu?

7. Onko valitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen johtanut muutoksiin hallinto-oikeuden päätökseen? Jos niin millaisia nämä muutokset ovat olleet?

8. Milloin korkeimman hallinto-oikeuden päätös on saatu ja ympäristölupa tullut lainvoimaiseksi?